

➔ 6.-7. lpp.

Latvijā vidēji
piektdaļa algu
paliek ēnā.
**Kādēļ cilvēki
izvēlas tās
saņemt
aploksnē un
nemaksā
nodokļus?**

Zīmēt un
gleznot –
tas ir
kuldīdznieces
**Ligita
Traščenko**
jaunības
sapņu
piepildījums.

➔ 8. lpp.

Ciemos
īvandes
Liepiņās
pie **Šālmēm**
un viņu
dzīvniekiem.
Kaspars
saimes
apkopšanā
ir liels
palīgs.

➔ 5. lpp.

IK Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Cena
0,68 eiro

Nr. 99
(11 481)

Piektdiena, 2019. gada 30. augusts

Pinku ezers ir viens no tīrākajiem

**Hidroekologi un ģeologi vakar, vācot dūņu paraugus
Ēdoles pagasta Pinku ezerā, pētīja, vai un cik daudz
mikroplastmasas tur uzkrāties daudzu gadu gaitā.**

Projektu atbalsta Latvijas Vides
aizsardzības fonds, un tajā
sadarbojas gan profesori no Latvijas
Hidroekoloģijas institūta un Latvijas
Universitātes (LU), gan citām iestādēm.

Latvijas Universitātes asociētais ģeoloģijas profesors Normunds Stivriņš un students Mārtiņš Robežnieks no liekā ūdens atbrīvo dūņas, kas Pinku ezerā cilindrā ievāktas ap 15 m dziļumā un ir kā ūdenstilpes vēstures grāmata. Latvijas Hidroekoloģijas institūta pētniece Inta Dimante-Deimantoviča dūņas sadala noteikta līmeņa paraugos.

Kā pastāstīja pētniece Inta Dimante-Deimantoviča, vides piesārņojums ar mikroplastmasu ir liela problēma visā pasaulē. Latvijā nav datu, kāds tas ir mūsu saldūdeņos. Vienlaikus ar dūņu analīzi tiks noskaidrots, vai aizsargājamās teritorijas statuss spēj pasargāt vairāk. „Piesārņojums nerodas tikai ezera krastos cilvēku darbības dēļ,” teic pētniece. „Tas arī izplatās pa gaisu un nonāk ūdenstilpēs.”

Izpētē iekļauti ezeri ar ļoti dažādu cilvēka ietekmi. Iepriekš vākti paraugi Talsu

ezerā, kas tiek uzskatīts par vienu no piesārņotākajiem Latvijā. Turpretī Pinku ezers skaitās viens no tīrākajiem. Šiem pretstatiem pa vidu ir Usmas ezers, kur paraugi šonedēļ noņemti divās vietās: Ventpils pusē pie noslēgtā Moricsalas rezervāta un tam iepretī, kur vieta brīvi pieejama. Tiek izvēlētas pēc iespējas dziļākas vietas, jo plastmasa, kaut arī peld ūdenī, ar laiku apaug ar augiem un mikroorganismiem un grimst. Pētniekus interesē, kā piesārņojums akumulējies. Tiks izveidota saldūdeņu

pamatpētījumu datubāze un ieteikumi turpmākai uzraudzībai. Tas gan var ilgt gadu.

Pinku ezerā paraugi ņemti divās vietās 13–15 m dziļumā. LU asociētais ģeoloģijas profesors Normunds Stivriņš stāsta, ka dūņas tiks analizētas centimetru pa centimetram, sākot no augšas un ejot dziļāk, tā izpētīt izmaiņas laika gaitā, pat 80 gados un vairāk. Tas parādīs gan to, cik daudz šeit mikroplastmasas, gan to, kāds vispār ir ezera ekoloģiskais stāvoklis.

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

Pirmdien, 2. septembrī:

- BJC kolektīvs par jauniešiem.
- Skrudas pensionāru vasara.
- Dārzs septembrī.
- Spēle pret vardarbību.

9177140719750621 35

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Ātrais restarts

Antra Grinberga,
tālr. 20505791,
antra.grinberga@gmail.com

Daba bez cilvēka izdzīvos, cilvēks bez dabas – ne. Par to pēdējā laikā no personīgā skatpunkta pārliecināties arvien vairāk. Gadu gadiem esam dabu pārveidojuši savām vajadzībām, civilizējuši to, taču, lai cik tālu mēs aizietu, saikni ar dabu pārraut nevaram un agrāk vai vēlāk atkal meklējam ceļu pie tās. Vismaz man tā ir. Laikam jau jāsasniež kāda kritiskā robeža, lai meklētu ceļu atpakaļ – pie dabas, brīvībā.

„Mums ar mūsu un māsīcām bija savs īpašais bērzs, pie kura ik pa laikam aizskrējām un cieši tam apķērāmies.”

To īpaši izjutu šovasar, kad gadījās īstenot vienu projektu pēc otra un biju piemirsusi, kas ir miers. Tā dienu pēc nozīmīga pasākuma, kurā ilgstoši bija ieguldīts daudz darba, kopā ar bērniem un kolēģiem devāmies uz Pāvilstu. Pavadijām tur gandrīz visu dienu līdz pat saulrietam, pastaigājoties gar

jūras krastu, runājoties un vienkārši izbaudot patīkamo vēju, saules starus un mieru. Tā bija vienīgā diena pēc ilgiem laikiem, kad tiešām prāts mazliet pierima visu pārdomāt, pārskatīt, pārrēķināt... Pēkšņi bija iestājies klusums pēc vētras. Tā bija īsta miera atgūšanas diena.

Taču ikdienas steigā mans ātrais restarts tagad ir mežs. Kad darbs dzen darbu un jūtu, ka visa ir par daudz, dodos tur paklausīties klusumā, atkal saprast, kā pasaule iekārtota un kas ir patiesās vērtības. Tagad vairs nebrīnos, kāpēc japāņi uz mežu dodas kā uz baznīcu, jo arī man sāk šķist, ka tā ir viena no vērtīgākajām un patiesākajām vietām uz zemes.

Bērniībā oma stāstīja: ja apķer koku, tas dod spēku. Tad nu mums ar mūsu un māsīcām bija savs īpašais bērzs, pie kura ik pa laikam aizskrējām un cieši tam apķērāmies. Patiesi tam ticot, pēc tam varēju gan ātrāk paskriet, gan pilnākus spaiņus ar ūdeni panest. Un tagad nekas daudz laikam nav mainījies. Pasēžot un paklausoties, kā skan mežs, pēc tam arī darbi sokas labāk, ideju rodas vairāk un spēka pietiek visam.

FOTOKOMENTĀRS

Dip&dap veločempionātā grib piedalīties gan lieli, gan mazi. Pasākuma moto: „Galvenais nav uzvarēt, bet piedalīties!”
Lailas Liepiņas teksts un foto

LABOJUMS

28. augusta pielikumā 3K jeb *Kas kultūrā Kurzemē* pasākumu kalendārā ieviesusies kļūda – LNOB baleta izrāde *Antonija #Silmači* Ventspils *Jūras vārtos* notiks 22. septembrī (nevis 2. septembrī).

TRĪS VIEDOKĻI

KĀDA RAŽA ŠORUDEN?
Dārzeni būs

1. Māris Narvils, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra vecākais dārzkopības eksperts:

– Sausuma dēļ Kurzemes dārzi šogad cietuši, tomēr valstī situācija ir laba, tādēļ arī dārzu raža būs pat labāka nekā pērn. Arī šogad laika apstākļi bija ļoti mainīgi – pēc silta aprīļa nāca aukstums maija sākumā, tad trūka mitruma, kas pietiekamu līmeni sasniedza vien jūnija otrajā pusē. Savukārt jūlijs bija netipiski auksts, tā dārzu

augšanu bremsējot. Toties augusts pilnībā atbilda ierastajiem meteoroloģiskajiem apstākļiem, kas dārzu briešanu ietekmēja pozitīvi. Ir vērojama par divām nedēļām straujāka attīstība, tādēļ daudzviet jau jūtams rudens tuvums.

Šogad ir arī vairāk kaitēkļu. Daudz to bija visiem kāpostu dzimtas dāržiem, un ne vienmēr izdevās tos apkarot. Tieši kaitēkļi būs nedaudz ietekmējuši kāpostu ražu, tādēļ vislabākās kvalitātes tiem var nebūt. Līdzīgi ir ar sar-

kanajām bietēm, īpaši Kurzemē. Burkāni ļoti labi ir tur, kur nokrišņi uznāca agrāk, bet sausākajās vietās raža būs mazāka. Tāda pati situācija ir ar ķiplokiem un sīpoliem. Ķirbjaugu sākotnēji labo attīstību bremsēja aukstais jūlijs un lietus. Savukārt zaļumu audzēšanai vasaras otra puse bijusi labvēlīga, un par sliktu ražu nevajadzētu sūdzēties. Jāatgādina, ka vajadzīgi arī augu aizsardzības pasākumi – laikus un pareizi izdarīti.

Maizes netrūks

2. Oskars Balodis, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra augkopības nodaļas vadītājs:

– Graudaugu raža visā valstī padēvusies laba, līdz ar to Kurzemes zemnieki pēc pērnā gada zaudējumiem varēs atsperties. Maizes šogad noteikti netrūks – ne tikai Kurzemē, arī Zemgalē un Latgalē padēvusies ļoti labi

ziemas kvieši. Maijā prognozētā ražība, piemēram, ziemas kviešiem 5 t/ha vai ziemas rapsim teju 4 t/ha, ir piepildījies ar uzviju. Lielās saimniecības ziņo pat par 5–6 t/ha nokultu ziemas kviešu. Mazajās saimniecībās gan tik labi rādītāji nav gaidāmi – varētu būt nedaudz vairāk kā 4 t/ha, jo visi nelieto augu aizsardzības līdzekļus. Daudzviet jau iesēts jaunais ziemas

rapsis, un tas labi dīgst. Tiesa, Kurzemes pusē ilgi nav lijis – zemes apstrāde sējai ir apgrūtināta. Tāpat ganību zāle izdegusi, un daudzviet saimnieki lopiem jau izbaro ziemai sagatavoto barību.

Lauku apskate liecina, ka kartupeļu audzētājiem šis gads būs labs. Kurzemē raža šogad ir pat 50 t/ha.

Varēja labi pārdot

3. Alvils Elksnis, zemnieku saimniecības *Smilškalni* īpašnieks:

– Vasaras ogu, tostarp ķiršu, nebija daudz – raža vidēja. Taču sūdzēties nevar, jo ar realizāciju nebija problēmu. Ogu bija tik daudz, lai saimniecisko darbību var turpināt: izpildīju pasūtījumu un piegādāju ierastajiem klientiem, bet pāri nepalika. Upeņu bija maz, līdz ar to varēja pārdot visas, un arī cena adekvāta. Nebija tā kā citās vasarās, kad tā jānolaiž, lai tikai

tiktu vaļā. 2–3 eiro par upeņu kilogramu tirgū, šķiet, ļoti laba cena, ņemot vērā to, ka citkārt šīs ogas maksā tikpat, cik agrie kartupeļi.

Ogu daudzumu ietekmēja pagājušās vasaras un rudens sausums – neattīstījās daudz veģetatīvo pumpuru. Taču šis gads rāda, ka nākamgad ražai jābūt ļoti labai, jo krūmiem ir liels jauno dzimumu pieaugums.

Rudens raža izskatās bagātīgāka; ja būs lietutiņš, tad pavisam laba. Ja turpināsies sausums, avenes nebūs

lielas. Rudens ogu vākšana šogad sākusies kādas divas nedēļas agrāk nekā parasti. Varētu ražot vēl ilgi. Reti kad norāžo pilnīgi visi krūmi, līdz iestājas salnas. Ja agrāk sāk ražot, tad lielākas cerības, ka raža nenosalt.

Šogad daudz brūkleņu, bet īpaši – pilādžu. Šīm ogām tāda raža ir reizi desmit gados. Pirmo reizi likšu tos vīnā. Daudz ir gan parasto pilādžu, kas aug lauku un ceļu malās, gan dārzā audzēto.

Daina Tāfelberga

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai laika ziņām ticat? Kurš ir visuzticamākais avots?

Daina Gibarte, pensionāre: – Pēdējā laikā ticu, tāpēc ka piepildās. Agrāk gan ne. Es skatos internetā, brīžam LNT ziņās. Ir gadījies tā, ka sola labu laiku, bet ir lietus. Bet nekas stihisks jau nenotiek, un nekur diži tālu no mājām neesmu bijusi.

Agita Andersone, strādā kafejnīcā *Pagrabiņš*: – Neticu: vienā kanālā stāsta vienu, otrā pavisam ko citu. Tad tās ticības nav vispār. Vairāk paļaujos uz interneta lapu *MeteoGeo* – tur ir visprecīzāk.

Līga Bilāne, ģimenes ārste: – Pēdējā laikā tādas ziņas neskatos, vairāk ticu, kad atveru logu un paskatos laukā. Ticamākais avots, manuprāt, ir Toms Bricis. Ja solīts labs laiks, tomēr nav, tad gan ir vilšanās. Galvenais, ka līdzīri atbilstošs apģērbs un ekipējums.

Aira Celma, Ēdoles bibliotekāre: – Laika ziņām ticu par 50%, jo bieži tās nepiepildās. Parasti internetā apskatu Norvēģijas laika ziņas Latvijai, tām uzticos par 70%. Dažādās mājaslapās prognoze atšķiras. Tā atšķiras arī *Kurzemniekam*. Nekur jau precīzi nevar

pateikt. Ir gadījies, ka sola labu laiku, aizeju sēņot, bet sāk līt, un jāskrien ar groziem no meža ārā.

Gunta Bāra, seniore: – Agrāk nebija tik ticami, bet tagad kopumā nosaka diezgan precīzi. Regulāri skatos telefonā tikai caur internetu. Ja kaut kur jābrauc, jau laikus paskatos, ko attiecīgajās pilsētās sagaidīt. Dažreiz klausos *Latvijas Radio 1*. Situācijās, kad solītais nepiepildās, jāsaka: „Dieva ceļi ir neizdibināmi, tas ir mātes dabas ziņā.” Parasti ir tā: kad lietus nav, lietussargu paņemu, bet, kad ir, tas ir aizmirsies.

Megija Jurdža, skolniece: – Es skatos tikai telefonā, bet grūti spriest, cik precīzas tās ziņas ir – ticu daļēji. Dažreiz var gadīties, ka prognoze ir kļūdaina.

Elīna Elza Kļava
Adriānas Mucenekas foto

Remontē pārtikas paviljonu

Otro nedēļu Kuldīgas pārtikas tirgus paviljonā notiek remontdarbi, lai tirgotājiem uzlabotu darba apstākļus un ērtāk ir pircējiem.

Uzlabotais Kuldīgas pārtikas tirgus paviljons darbu atsāks nākamsestdien.

Ar izolējošo materiālu jau siltināti griesti, lai ziemā siltums neplūstu laukā un vasarā nebūtu karsti. Pagaidām atlikts atpakaļ vecais jumts, bet ir sagatavota apliecinājuma karte, un plānots to nomainīt, taču šie darbi, visticamāk, varētu notikt pavasarī. „Šajā reizē segumu nemainīsim, jo tas vēl ir labs, bet

nākotnē gribam to izdarīt,” saka *Kuldīgas komunālo pakalpojumu* īpašumu apsaimniekošanas daļas vadītāja Ita Bērziņa. „Ir ieliktas jaunas, skaistas un ērtas durvis. Ierīkota arī ventilācija, jo iepriekš tādas nebija. Tiek labota grīda, kas bija ļoti slīktā stāvoklī. Noņemts vecais pārklājums, un tiek likts

jauns epoksīda segums. Paviljons darbu atsāks nevis, kā plānots, 2., bet 7. septembrī, jo pēc trešās kārtas epoksīda grīdas ieklāšanas tam piecas dienas jānostāvas un uz tā nedrīkst kāpt.”

Antra Grīnberga
Lāsmas Reimanes foto

Arī Inga Bērziņa pārstāvēs Kurzemi Eiropā

Kurzemes plānošanas reģiona (KPR) attīstības padome nobalsojusi, ka Eiropas Reģionu komitejā (ERK) Kurzemi pārstāvēs Kuldīgas novada domes priekšsēde Inga Bērziņa un Saldus novada domes priekšsēdis Māris Zusts.

Par trešo kandidātu – Ventpils novada domes deputātu Andri Jaunsleini – tika nodotas divas balsis. Latvijas Pašvaldību savienība aicināja no KPR ievēlēt divus pārstāvjus, uzsverot, ka jāņem vērā teritoriālais un dzimumu līdzsvars.

I.Bērziņa, kura ERK jau strādājusi, pirms balsojuma tika iztaujāta, kā tur organizēts darbs. Viņa pastāstīja, ka no Latvijas tiek ievēlēti septiņi komitejas locekļi un septiņi vietnieki, jo uz visām sēdēm nav iespējams izbraukāt. No visām Eiropas Savienības valstīm komitejā ir 360 dalībnieki. Sešas reizes gadā

notiek ERK sēdes, kad Briselē tiek pavadītas divas dienas. Komitejas locekļi strādā nozaru komisijās. I.Bērziņa iesaistījies tādā, kurā tiek lemts par dabas saglabāšanu, lauksaimniecību u.tml. Katras komisijas sēdes notiek sešreiz gadā, kad uz Briseli jānododas uz vienu dienu. Braucieni parasti sadalīti starp komisijas locekli un viņa vietnieku, kurš savukārt iesaistās citas komisijas darbā. Reizi gadā tiek rīkoti pieredzes braucieni uz kādu ES valsti. I.Bērziņai bijusi iespēja redzēt, kā strādā lauksaimnieki Spānijā.

Uz jautājumu, kāda ir alga, I.Bērziņa skaidroja, ka komitejas locekļiem tādas nav, bet tiek kompensēts ceļš un uzturēšanās Briselē. Par to, kuri ievēlēti ir ERK locekļi un kuri viņu aizvietotāji, lemj Latvijas Pašvaldību savienība,

bet kandidātus apstiprina Ministru kabinets.

Nīcas novada vadītājs Agris Petermanis izteicās, ka līdz šim nav dzirdējis, kas komitejā lemts. Arī Alsungas novada priekšsēde Daiga Kalniņa vēlējas dzirdēt kādu konkrētu lēmumu. I.Bērziņa atbildēja, ka komitejā tiek lemts par to, kas svarīgs Eiropas kontekstā, bet vietējos cilvēkus parasti tas skar pastarpināti. Eiropas Parlamentam komitejas lēmumi ir kā ieteikumi. Taču I.Bērziņa uzsvēra, ka ir ļoti vērtīgi redzēt Eiropas kontekstu, iegūt plašāku skatījumu un nonākt pie kopsaucēja. Piemēram, pagājušā gada karstākais jautājums bijis migrācija, kas Latvijā pagaidām nav problēma. Bet sarunās ar kolēģiem no citām valstīm var gūt priekšstatu, cik liela tā ir citur.

Iveta Grīniņa

Gaidīs ieteikumus uzņēmēju un amatnieku balvai

Arī šogad tiks rīkots konkurss *Kuldīgas novada uzņēmēju un amatnieku gada balva* – domes sēdē apstiprināts nolikums un vērtēšanas komisija.

Tas notiks no 2. septembra līdz 20. decembrim, bet noslēguma ceremonija paredzēta nākamā gada janvārī. Kuldīgas attīstības aģentūras vadītāja vietniece Dace Šēle informēja, ka vairs nebūs kategorijas *Zaļā saimniecība*, jo pagājušogad

neviens tajā nebija izvirzīts un komisijai nācās pretendēt uzrunāt pašai. Komisijas priekšsēde būs domes priekšsēde Inga Bērziņa, tajā strādās viņas vietnieks Viktors Gotfrīdsons, izpilddirektors vietniece Agnese Buka, D.Šēle, *Kurzemnieka* redaktore Daiga Bitiniece, *Kuldīgas komunālo pakalpojumu* vadītājs Pēteris Gobzemis, *Kuldīgas siltumtīklu* vadītājs Artis Roberts, *RD Dekora* vadītāja Anda

Gutlande, zemnieku saimniecības *Jaunkalni* īpašnieks Gatis Zonenbergs. Vērtētāju skaitā tiks iekļauti arī domes uzņēmējdarbības atbalsta komisijas locekļi. Bez I.Bērziņas tajā darbojas Kaspars Bergmanis, Raimonds Lapukis, Anita Ieviņa, Toms Egle, Līga Raituma, Iveta Ozolniece, Dāvids Grāveris, Ģirts Vēvers, Baiba Mikāla un Aldis Dilāns.

Iveta Grīniņa

Pašvaldība meklē jaunus darbiniekus

Šonedēļ izsludināts konkurss uz pašvaldības uzņēmuma *Kuldīgas slimnīca* vakanto valdes locekļa amatu. Bet pieteikšanās V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas direktora amatam un jurista darbam domē jau beigusies.

Slimnīcas valdes locekle Jeļena Mjasņikova iesniegusi atlūgumu. Šajā amatā ārste nostrādājusi gadu, bet nolēmusi atgriezties dzimtajā Saldū. Viņa atzīst, ka no Kuldīgas šķirties žēl: „Paliek nepadarīta darba izjūta, bet lēmums pieņemts. Man prieks, ka šīgada laikā mums izdevies slimnīcu noturēt iepriekšējā līmenī un kaut kas ir pavirzījies uz priekšu. Sarunas par slimnīcas pastāvēšanu ar tādu pakalpojumu apjomu, kāds ir tagad, noteikti nebeigsies, jo tāda ir valdības nostādne. Arī turpmāk lielākais izaicinājums, tāpat kā visām lokālajām slimnīcām, būs personāla piesaiste.” Pieteikties uz šo vietu var līdz 13. septembra 15.00.

Janas Jansones vietā uz V.Plūdoņa vidusskolas direktora vietu pretendē divi kandidāti – abi no Kuldīgas, abi atbilst konkursa nosacījumiem, informē pašvaldības personāla speciāliste Ina Firsova. Darba pārrunas jau notikušas, bet gala lēmumu komisija vēl nav pieņēmusi. Kad dome jauno skolas direktoru apstiprinās, vēl būs nepieciešams Izglītības un zinātnes ministrijas saskaņojums.

Jurista vietai, ko atstājis Uģis Gauja, pieteikušies seši pretendenti, vairums no citiem novadiem. Visu pieteikumu nolikumam atbilst, bet uz darba pārrunām pretendenti vēl nav aicināti.

Iveta Grīniņa

Izmaiņas autobusa atiešanas laikā

No 1. septembra mainīts laiks maršrutā *Liepāja–Kuldīga–Rīga*, kas no *Liepājas* izbrauc **6.15, bet no *Rīgas* – **13.10**, informē Autotransporta direkcija.**

No Kuldīgas autobuss Rīgas virzienā dosies 15 minūtes agrāk – 8.35 (no Aizputes 7.03). Savukārt pēcpusdienā no Kuldīgas uz Liepāju tas izbrauks sešas minūtes vēlāk – 17.30 (no Kandavas 15.30). Tas darīts tāpēc, lai Kandavas tehnikuma audzēkņi, kuri dzīvo Aizputes novadā, pirmdien laikus var nonākt izglītības iestādē, bet piektdien atgriezties mājās.

Autotransporta direkcija aicina iedzīvotājus izmantot sabiedrisko transportu un par braucienu paņemt biļeti, jo statistiku par reisa pieprasījumu veido pasažieriem izsniegtais skaits.

Inguna Spuleniece

Darba devēji var mācīt paši

Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA) līdz 9. septembrim pieņem darba devēju pieteikumus tiem vajadzīgo darbinieku apmācībai.

Tas paredzēts Eiropas Sociālā fonda projekta *Atbalsts bezdarbnieku izglītībai* pasākumā *Apmācība pie darba devēja*. Tā ir iespēja saņemt dotāciju, lai sagatavotu speciālistus, izvēloties reģistrētos bezdarbniekus un apmācot tos uzņēmumā. Bet praktiskās mācības netiek organizētas nekvalificētos un mazkvalificētos darbos.

Pieteikties var komersanti, pašnodarbinātās personas, kā arī biedrības vai nodibinājumi, izņemot politiskās partijas, ārstniecības un izglītības iestādes. Lai atbalstu saņemtu, darba devējam jāpiedāvā no jauna izveidota darba vieta vai arī tai jābūt vakantai vismaz četrus mēnešus pirms mācībām. Savukārt pēc tām bezdarbniekam jānodrošina iespēja vismaz trīs mēnešus darbu turpināt.

NVA pieteikumus pieņems, tos izvērtēs īpaša komisija. Ja lēmums būs pozitīvs, darba devējs tiks aicināts piedalīties bezdarbnieku atlasē un slēgt līgumu. Vairāk informācijas – NVA vietnes sadaļā *Darba devējiem*.

Justīne Smilga

Par autobusa biļešu tirdzniecības pārkāpumiem var ziņot kontrolieriem jebkurā diennakts laikā, sūtot īsziņu vai zvanot pa tālruni 27776621.

Kā pieteikties?

Jāaizpilda pieteikums NVA mājaslapā: www.nva.gov.lv. Tas jāiesniedz vai jānosūta pa pastu tai filiālei, kuras teritorijā praktiskās mācības plānotas.

Mācās restaurēt un izgatavot sarežģītus logus

Par seno ēku koka būvdetaļu atjaunošanu, par amatnieku un arhitektu dialogu šajā procesā seminārā Kuldīgas restaurācijas centrā (KRC) sprieda amatnieki, arhitekti, restaurācijas speciālisti un studenti.

Projektam *Sabiedrisko pakalpojumu attīstība kultūras mantojuma saglabāšanai* 85% finansējuma nākuši no Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas. Te sadarbojas KRC un Lietuvas Brīvdabas muzejs.

PĒC FOTOGRAFĪJĀM ATJAUNO ZUDUSĀS DETAĻAS

Projektā piedalās desmit Kuldīgas novada meistari. Centra vadītāja Ilze Zariņa uzsvē, ka izvēlēti sarežģīti restaurācijas objekti, kas amatniekiem dotu iespēju izpētēt un restaurācijas prasmes pilnveidot. Meistari pēc senām fotogrāfijām mēģina atjaunot sarežģītu būvdetaļu zudušos fragmentus, lai izvēlētos atbilstošāko metodi un veidotu uzskatāmu paraugu mazāk pieredzējušajiem.

Meistarklasei izvēlēti trīs frontona logi vēsturiskajās ēkās Tīrgus ielā 1, Baznīcas ielā 14 un Kaļķu ielā 3. Objekti jau izpētīti, rasējumi izgatavoti. Pagājušonedēļ centrā sarīkota meistarklase *Sarežģītu koka būvgaldniecības izstrādājumu restaurācija*. „Darbs ir dažādās stadijās. Viens logs jau gatavs.

Seminārā Kuldīgas restaurācijas centrā amatnieki ar citiem speciālistiem apsprieda dažādus atjaunošanas posmus un izaicinājumus.

Meistari nāk pie centra speciālistiem konsultēties par dažādiem koka detaļu savienojumiem un citām būtiskām niansēm,” atklāj I.Zariņa.

Septembrī Kuldīgas restauratori dosies uz Rumšiņķēm Lietuvā, lai iepazītu būvgaldniecības tradīcijas tur.

METODES UN IZGLĪTĪBA

Diskusijā apspriesti dažādi vēsturiski koka krāsu varianti, par

kuriem stāstīja krāsu speciālists Edgars Raitums. Kuldīgas novada būvvaldes vadītāja Jana Jākobsonē uzklauzīja amatnieku ierosinājumus, piemēram, domes mājaslapā ievietot aprakstu, kāds tad ir tradicionāli darinātais, Kuldīgai tipiskais koka logs. Tika runāts par mūsdienu amatnieku izglītības sistēmu, kas virzīta uz darba ātrumu un vienkāršību, nevis seno metožu pārmantošanu un kvalitāti. Viena mācību iestāde, kas māca

tādus koka detaļu savienojumu veidus, kādus izmantojuši senie meistari, ir Mākslas un mediju tehnikums Rīgā. Meistars Māris Gulbis visiem ieteica 1930. gadā izdoto *Amatniecības rokasgrāmatu*. Viņš arī runāja par problēmām, kādas rodas arhitektu sadarbībā ar amatniekiem, atjaunojot seno ēku būvdetaļas. Piemērs bija pusapaļais logs Baznīcas ielā 14. Secinājums: pirms būvdetaļas izgatavošanas vajadzīga daudz

rūpīgāka izpēte.

PIEREDZEI UN SADARBĪBAI

Mihails Sivuhins ir galdnieks pašvaldības uzņēmumā *Kuldīgas komunālie pakalpojumi*. Tā ir viņa profesija, bet sirdslieta – atjaunot senas koka detaļas: „Ikdienas darbā nākas vecajās ēkās labot bojātas durvis un citas lietas un bieži jāizvēlas – taisīt no jauna vai mēģināt glābt veco. Te gribu apgūt jaunās zināšanas. Mans darbs ir pusapaļais lodziņš, kam esmu protezējis apakšējo daļu. Apaļus logus esmu gan taisījis, gan restaurējis, bet kādreiz darījām pavisam citādi – kā vieglāk. Tagad pēdējam logam restaurators Jānis Mertens precīzi pateica, kā būtu jātaisa, un es tā arī darīju.”

Savukārt galdnieks un restaurators M.Gulbis vairāk gaida dialogu: „Lielāku sadarbību un sapratni starp amatniekiem un arhitektiem. Galdniekiem, kuri strādā ar logiem un durvīm, piemērotākais darba laiks ir vasara, bet dokumentācijas kārtošana reizēm ir tik smagnēja un lēna, ka pienāk rudens, un tikai tad var sākt strādāt. Protams, vasara ir atvaļinājumu laiks. Katram savas ambīcijas – katrs uzskata, ka tas, ko dara viņš, ir svarīgāks. Vajadzīga lielāka komunikācija un meistarību iesaiste sākumprocesā – objekta izpētē.”

Iveta Grīniņa
Adriānas Mucenēkas foto

Aug jaunie līderi

Šonedēļ trīs dienas Kuldīgas mākslinieku rezidencē notika organizācijas *Junior Achievement Latvija* līderu programmas meistarklase (*Izvēlies atbildīgi*). To organizēja Kuldīgas Centra vidusskolas audzēkņis Ernests Vēzis un Rīgas 49. vidusskolas absolvente Leina Lazdiņa.

E.Vēzis skaidro, ka pieteiktās programmā pamudinājusi ekonomikas skolotāja Laura Zariņa: „Pagājušā gada novembrī pieteicos, aizbraucu uz informatīvo tikšanos un devos uz interviju. Iznācu ārā ar domu, ka netikšu uzņemts, tomēr tiku. Līderu programmā tiek veidoti jaunie Latvijas līderi.” Katram ir savs mentors – Ernestam un Leinai tas ir ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, kurš meistarklases pirmajā dienā pastāstījis par savām gaitām līdz ministra krēslam.

„Organizējam divus projektus,” stāsta E.Vēzis. „Es veidoju sociālo projektu pansionātā *Venta* teritorijas labiekārtošanai. Otru – (*Izvēlies atbildīgi*) – rīkojam kopā ar Leinu. Tā ir pilsoniskās audzināšanas un vēlēšanu meistarklase, kurā dažādi cilvēki jauniešiem stāsta par dalību vēlēšanās un iespējām iesaistīties politiskos pasākumos. Notiek dažādas lekcijas, sarunas, ir praktiski uzdevumi. Mums ir garš atbalstītāju saraksts, kas palīdzēja šai meistarklasei tapt: Centrālā vēlēšanu komisija, Eiropas Parlamenta birojs Latvijā, Jauniešu Saeima un citi.”

Kuldīgas vidusskolnieks Ernests Vēzis kopā ar rīdzinieci Leinu Lazdiņu mākslinieku rezidencē citiem jauniešiem organizēja meistarklasi (*Izvēlies atbildīgi*).

Meistarklasē piedalījās jaunieši no Kuldīgas, Ventspils, Jūrkalnes, Jelgavas, Skrīveriem un Rīgas.

Lai līderu programmu pabeigtu, jāsakrāj noteikts punktu skaits. „Mēs apmeklējām trīs meistarklases un vienu nedēļas nometni. Nemitīgi notika dažādas tikšanās. Tas paņēma daudz laika, un nācās arī kavēt skolu. Šo programmu absolvēsīm septembrī. Saņemsim sertifikātu, kas būs kā bonuss, lai iegūtu budžeta vietu augstskolā,”

skaidro Ernests.

Jaunieši secina, ka iegūta milzīga pieredze un viņi sapratuši, ko nākotnē vēlas darīt. „Esam nodibinājuši vērtīgus kontaktus,” saka L.Lazdiņa. E.Vēzis piebilst: „Es jebkuram jauniešim iesaku mēģināt un pieteikties šajā programmā. Jāizmanto viss, ko mums dod 21. gadsimts.”

Lāsmas Reimanes
teksts un foto

Skolas gatavas, skolēnu vajadzētu vairāk

Kuldīgas novada skolas jaunajam mācību gadam ir gatavas, gan pilsētā, gan laukos tās ir ļoti labā līmenī, remonts jau galā vai arī pavisam drīz būs pabeigts – tā pagastu vadītājus informēja domes izpilddirektore vietniece Agnese Buka.

„Mums ir labi pedagogi un tehnikais nodrošinājums, iespēja bērņus uz skolu aizvest, bet skolēnu, protams, vajadzētu vairāk,” teica A.Buka un atklāja, ka cīņa par viņiem starp novadiem ir diezgan sīva. Piemēram, no Jaunlutriņu pagasta saņemts iesniegums, kurā lūgts uz turieni skolēniem pakaļ nebraukt. A.Buka komentēja, ka tā ir vecāku izvēle, kurā novadā bērņus skolā laist, un ka pēc viņiem nevar nebraukt.

Tiek apkopota informācija par skolēnu autobusu maršrutiem laukos un par bērņu skaitu katrā pieturā, kaut gan pilnīgas ziņas būs tikai pēc 1. septembra. A.Buka atzina: nācies dzirdēt pārmetumus, ka pēc viena bērņa tiek braukts tālu: „Informācija jāapkopo tāpēc, lai uz šādiem pārmetumiem varu atbildēt.”

Vairāki pārvalžu vadītāji ierosināja kaut ko mainīt kompensācijās tiem vecākiem, kuri bērņus uz skolu vai pulciņiem ved ar savu transportu. Tām tiek iztērētas lielas summas, un vecāki šo iespēju reizēm izmantojot negodīgi. Skanēja jautājumi: „Kāpēc 6.–7. klases bērņus nevar pusotru stundu pagaidīt satiksmes autobusu? Kāpēc vecāki, kuri tāpat uz Kuldīgu brauc uz darbu, tomēr pieprasa šo atlīdzību?” A.Buka solīja, ka drīz par to būs diskusija un tiks apkopotas ziņas, cik novadā šajās kompensācijās tiek izmaksāts.

Iveta Grīniņa

Starp dzīvniekiem

Īvandes pagasta piemājas saimniecībā *Liepiņas* astoņus gadus saimnieko Zanda Šalme. Šai laikā viņa ar ģimeni izveidojusi kuplu mājdzīvnieku pulku, kurā ir ne vien četri Tibetas mastifi, bet pat sprogainas cūkas.

SOLI PA SOLIM UZ SAIMNIECĪBU

Zanda ar vīru un dēliem dzīvojuši Priedainē, bet bijis grūti samaksāt rēķinus, tāpēc meklējuši lētāku mājvietu un pārcēlušies uz dzīvokli Īvandē. Tad nopirkta pirmās vistas, taču, lai saimniekošanu attīstītu, sākuši meklēt māju, pēc gada arī atraduši, un nu *Liepiņas* dzīvo jau astoņus gadus. „Māja bija pamesta – četrus gadus stāvējusi tukša. Pagastā dabūjam saimnieku kontaktus, aizbraucām pie viņiem, vienojāmies un sākām šeit dzīvot. Atvedām savas vistas, pēc laika nopirkām teliņu, vēlāk cūkas, un tā pamazām, pamazām gājām uz priekšu. Tad vēl strādāju veikalā *Elvi*. Vīrs ir tālbraucējs, un tolaik bija tādas dienas, kad mājās no darba braucu vienpadsmitos vakarā un vēl kurināju plīti.”

PIECI BĒRNI

Kad pieteicies jaunākais dēls Rūdolfis, Zanda darba gaitas pārtraukusi un saimniekojusi tikai pa mājām. Viņai ir trīs dēli – Rītvārs, Kaspars un Rūdolfis –, kā arī audzumeitas Vivita un Daniela. „Meitenes mums dzīvoja kaimiņos, līdz nonāca krīzes centrā. Tur bija teikušas, ka grib dzīvot pie kaimiņu Zandas. Man piezvanīja bāriņtiesa, aizbraucu, sākumā teicu – nē, nevaru ņemt. Taču vēlāk, atceroties, cik grūti bērnībā gāja man pašai, jo mamma bija dzērāja, apžēlojos, un nu jau viņas šeit dzīvo otro gadu.”

Skolas laikā Zanda no rītiem ceļoties 6.30, brīvlaikā 7.00. Meitenes mācās Viduskurzemes pamatskolā-attīstības centrā, Kaspars ies V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas 7. klasē, kur arī Rūdolfis sāks skolas gaitas, bet Rītvārs būs Murjāņu

Zandai Šalmei *Liepiņas* liels palīgs ir dēls Kaspars, kurš nodarbojas arī ar ritenbraukšanu.

sporta ģimnāzijas 10. klasē. „Labi, ka Rūdfam pirmā klase – varēs ar skolēnu autobusu braukt kopā ar Kasparu. Iepriekš uz bērnudārzu man bija jāved ar mašīnu, un tas mums ir dārgs prieks. Bet autobuss pietur netālu no mājām.”

Jautāta par izklaidi, Zanda atbild, ka tādas neesot: „Man ir pieci bērni – puse dienas aiziet, gatavojot ēst. Saimniecība arī prasa daudz. Bērnu audzināt nav viegli, īpaši meitenes. Vienai ir 11, otrai 12 gadi. Viņas bija dzīvojušas tā, kā dzīvojušas, un nu pēkšņi viss jāmaina, jāpielāgojas.”

NAV VIEGLI, BET IR LABI

Zanda vēl arvien priecājas, ka nonākusi laukos, jo dzīvi šeit un pilsētā nevarot salīdzināt. Viņa pārlicināta, ka arī bērniem labāka lauku vide. „Man pilsētas draudzenes reizēm zvana: „Man nav, ko darīt.” Tad atbildu, lai brauc šurp, jo mēs tādus vārdus nezinām. Mums nekad tā nav. Laukos dzīvot ir nesalīdzināmi labāk. Lielais dēls bērnībā auga pilsētā, darīja visādas muļķības, bet tagad nodarbojas ar sportu un palīdz mājās. Vidējais dēls Kaspars arī ir ritenbraucējs un nākamgad tāpat dosies uz Murjāņiem. Tas gan nav lēts prieks –

Šķirnes *Mangalica* cūkas klāj sprogains apmatojums, tādēļ tās dēvē arī par aitu cūkām. Esot izturīgākas par parastajām, jo dzīslās ritot mežacūku asinis.

ritenis vien maksā ļoti daudz. Labi, ka vīra vecāki palīdz – ja ne citādi, tad aizdod naudu, citādi mēs to nevarētu atļauties.

Tiesa, arī laukos viss nav tik gludi, kā varētu šķist. Citi saka: kas man laukos nekaiš, viss man ir. Bet tā jau gluži nav. Tāpēc priecājos, ka daudz palīdz kaimiņi, īpaši Mārcis Zīle. Kādreiz viņš iedod lopiem sienu un es samaksāju vēlāk, kad ir nauda.”

SPROGAINĀS CŪKAS

Tagad saimniecībā ir govīs, teļi, zosis, vistas un cūkas. Bijušas kazas, bet tās atdotas citiem, jo lēkušas pāri žogam un visu nopostījušas. Aiz mājas vienā aplokā ganās govīs, bet blakus aplokā skraida ļoti interesantas, netipiskas cūkas – ar pagaru, sprogainu spalvu. Tā ir šķirne *Mangalica*, tautā tās iesauktas par aitu cūkām. „Pirms diviem gadiem Ventspilī par 60 eiro nopirku sivēnu meitenīti un izdomājām, ka vajag arī papu. Tā kā šķirne ir samērā reta, negribējām, lai būtu radinieki, tāpēc braucām pakaļ uz Jēkabpili. Tas bija tāds pavisam mazs. Vīrs vēl teica – no tā nekas nebūs, bet decembrī skatos un nevaru saprast, kāpēc papiņš pie būdas sēž tāds sabēdājies: izrādījās, ka būda pilna ar sivēniem.

Šo šķirni viegli uzturēt: ieber graudus, kartupeļus, zāli, ābolus

un pat nezāles. Visu gadu turam tās aplokā, kurā ir būda. Šīs ir izturīgākas par parastajām – mazuļi, pat ziemā piedzimstot, nākamajā dienā jau dzīvo pa lauku. Stallī tās nemaz nevar iespundēt – tad nīkuļos un neaugs, jo paredzētas dzīvei laukā. Aizmukt nevar, jo aploks ir ar diviem elektriskajiem ganiem un citi zvēri klāt netiek – mums ir suņi. Par slimībām uzskatu tā: ja arī būs tas cūku mēris, tad būs; ja vajadzēs likvidēt, tad likvidēšu. Gaļu gan vēl neesam noprovējuši.”

MASTIFI UN MAZĀIS RIKSIS

Zanda ir saimniece arī pieciem suņiem, četri ir Tibetas mastifi. „Vecākais ir Fēlikss, to pirkām uz nomaksu. Arī par kucīti, kuru pirkām Igaunijā, maksājām veselu gadu. Kad tiem piedzima bērni, atdevām prom, bet pēc desmit dienām vienam braucām pakaļ, jo saimnieki netika galā. Tā tas palika pie mums. Arī ceturtais palika neplānoti – kāda sieviete no Jelgavas visu laiku solījās ņemt, līdz suns izauga, bet viņa tā arī nepaņēma.

Piektais ir mans medību suns Riksis. Eju medībās par dzinēju, tagad gan kādu laiku nav sanācis. Man ir artrīts, bet negribu dzert visas tās ķīmijas, tāpēc izdomāju iet pa mežu, izkustināt locēkļus, lai nesāp. Un tas arī darbojas,” Zanda secina.

Par trim atpūtas vietām vairāk

Īstenojot projektu konkursā *Darīsim paši*, Īvandes mednieku kolektīvs izveidojis trīs atpūtas vietas: vienu savā pagastā, divas Ēdolē.

Pašvaldības projektu konkursā kolektīvs startējis trešo gadu. Pirmajā ar tā atbalstu uzlabota medījuma pirmapstrādes vieta, otrajā gadā pie mednieku mājas ierīkots autostāvlaukums. „Divus gadus uzlabojām savu māju, tagad gribējām izveidot kaut ko tādu, ko var izmantot vēl plašāka cilvēku grupa,” skaidro kolektīva vadītājs Dzintars Knupke. Klubā ir 35 mednieki un ap desmit dzinēju, braucot arī viesmednieki.

„Parasti, dodoties medībās,

kaut kur apstājamies, lai paēstu pusdienas. Radās doma izveidot trīs atpūtas vietas, kur ne tikai mēs varētu pusdienot, bet varētu apstāties un atpūsties jebkurš: sēņotāji, ogotāji un dabas draugi.” Vietas speciāli izvēlētas tādas, lai nav pārāk tuvu lielajiem ceļiem, lai uz tām nebūtu jābrauc no pilsētas un neizmantojam neparedzētiem mērķiem, piemēram, alus dzeršanai.

„Uzrakstījām projektu un saskaņojām ar *Latvijas Valsts mežiem* – tie bija ļoti pretimnākoši. Mēs esam nomnieki un viņu mežos ceļam mednieku torņus un barotavas, tāpēc izdomājām arī atpūtas vietas izveidot. Sākumā bija jautājums, kā reaģēs paši mednieki, kam tas

Mednieku kolektīva vadītājs Dzintars Knupke stāsta, ka Īvandes mednieki 6000 hektāros un nu tiem ierīkotas trīs atpūtas vietas: viena Īvandē, divas Ēdolē.

būs jādara, bet atsauce izrādījās ļoti liela. Viņi sadalījās trīs grupās, tāpēc katra vieta ir nedaudz citādāka,” stāsta Dz. Knupke. Atpūtas vietas tapušas pēc pašu ieskatiem,

un viss ir pašu mednieku roku darbs, tikai lielie balķi galdiem un krēsliem pārzāģēti Dzintara kokzāģētavā. Viss izdarīts ātri, bet, tā kā konkursa noslēgums ir

tikai oktobra sākumā, vietas vēl tiek pilnveidotas.

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

Publikācija projektā *Cik droša dzīve novados – tiesiski, ekonomiski, sociāli un informatīvi*. Šoreiz par to, kā ekonomisko drošību ietekmē aplokšņu algas.

VIEDOKĻI

Kāda Latvijā ir situācija ar nelegālajiem strādniekiem? Kā to izskaust?

Daiga Lodziņa, strādā valsts iestādē:
– Ir tādi, kuri strādā par aplokšņu algu. Tur iziet nauda, nodokļi netiek maksāti, budžets ir mazāk piepildīts, un tas noteikti mūs ietekmē negatīvi.

Lai izskaustu, jābūt valdības vēlmei un ieinteresētībai – likumiem jābūt tādējam, ka darbiniekiem nodokļi jāmaksā – lai darba devēji aplokšņu algas neizsniegtu un maksātu oficiāli. Tā kā ir pelnīga ekonomika, rodas visādas nevajadzīgas problēmas.

Aija Robežniece, skolotāja: – Es domāju, ka nelegālo darbinieku skaits ir tāds vidējs. Citās valstīs ir vairāk. Kuldīgas novadu tas dziļi neietekmē – mums tādi nav ievēroti, bet valsts ekonomiku ietekmē negatīvi, un mums sanāk viņus uzturēt. Šī problēma ir pārāk smaga, lai to varētu izskaust visā Eiropā. Tomēr viņi arī ir cilvēki. Nezinu, ko tur darīt. Par to jāpadomā augstākām instancēm.

Jānis Jasukaitis, skolnieks: – Man šķiet, ka Latvijā nelegālo strādnieku ir daudz. Tas ekonomiku ietekmē slikti, jo viņi nemaksā nodokļus. Darba devējiem vajadzētu pieņemt tikai oficiālus darbiniekus.

Mairita Andrušaitē, jaunā māmiņa: – Es domāju, ka tādu ir ļoti daudz. Tāpēc, ka ļoti daudz naudas aiziet nodokļos, un tos samaksāt vienkārši nav reāli. Šādi strādnieki, protams, mūsu ekonomiku grauj, bet citādi jau nevar izdzīvot, it īpaši, ja cilvēks saņem minimālo algu. Atrisināt to varētu, paceļot algas vai samazinot nodokļus. Ja oficiāli nesaņem to, ko grib, nākas strādāt arī nelegāli.

Liene Antona-Goldberga, mamma: – Droši vien daudz to ir tāpēc, ka lieli nodokļi, bet mūsu ekonomiku tas ietekmē šausmīgi. Valstij jāmaksā pabalsti par bērniem un citiem, bet daudz naudas aiziet garām. Par to būtu jādomā gan augstākām iestādēm, gan darba devējiem – mums visiem. Kamēr būs mazas algas un lieli nodokļi, liela daļa centīsies sistēmu apiet.

Marika Verņicka, trauku mazgātāja pansionāte: – Dzirdēts, ka tādu ir daudz. Bet es nezinu, kas būtu jā dara. Visiem jāmaksā nodokļi. Ja kāds maksā mazāk vai nemaksā vispār, tad citam jāmaksā vairāk.

„Cīnos pats par sevi”

Kāds kuldīdznieks ap 60 gadiem stāsta, ka celtniecībā un remontdarbos pie privātajiem strādā daudzus gadus, bet kā individuālā darba darītājs nav reģistrējies, jo neredz vajadzību to darīt.

NEREDZ JĒGU MAKSĀT

„Nodokļus nemaksāju un nedomāju to darīt,” saka vīrietis. „Vairbūt tas nav pareizi, bet neredzu, kādēļ tas būtu jā dara. Tāpat nekādas sociālās garantijas man nav un nebūs. Ja saslimstu un jāiet pie daktera, tāpat pašam jāmaksā. Par slimnīcu arī. Arī maniem bērniem no maniem nodokļiem nekāda labuma nav: trīs ārzemēs dzīvo, viens kāpa. Uz pensiju neceru. Kaut kāda jau būs, bet ar to tāpat nepietiks.

Esmu kādreiz celtniecībā strādājis arī oficiāli. Uzņēmums maksāja nodokļus, darba stāžs ir, bet tāpat visādi gāja. Beigās likvidējās – paliku bez darba. Iesāku vienu haltūriņu, otru un no tādām tagad iztiek. Man šķiet muļķīgi uzcelt kādam māju, saņemt naudu un no tās daļu aizskaitīt valstij. Un tad vakarā ziņās varētu skatīties, kur tā mana nauda izsaimniekota. Nē, es cīnos pats par sevi.”

Vīrietis vairākus gadus sezonāli strādājis arī Zviedrijā un Somijā, darba devējs par viņu nodokļus maksājis. Nopelnīt varējis labi, tomēr gribējies un mājām. Tad bērni vēl bijuši skolojami, tādēļ turpinājis, bet nu viens dzīvojošs lielajā privātmājā, un to bez pieskatīšanas negribot atstāt.

KAD APŠMAUC, TAD PADUSMOJAS UN AIZMIRST

Īsti droši par finansiālo situāciju vīrietis tomēr nejūtas, jo esot tādi periodi, kad darba piedāvājumu daudz, un arī tādi, kad to nav. Bet viens varot iztikt arī tukšajos brīžos – iekrājot no vasaras. Tad darba daudz, reizēm palīgā ņemot dēlu.

Samaksu viņš prasot dažādi: reizēm nolīgšot cenu par gabaldarbu, reizēm prasot 40 eiro par dienu. Gadoties arī tā, ka klients paliek parādā. Īpaši tad, ja objekts lielāks, jo tad tiek maksāts par kādu periodu. „Ko tu tādādam padarīsi? Paprasu vienreiz, otrreiz. Ko vēl? Neko. Padusmojos un aizmirstu. Oficiāli kādā uzņēmumā strādāt vairs negribu. Tad man jābūt darbā katru dienu un nebūtu laika tikt galā ar savām septēm. Privātmājā tādu netrūkst – ir dārzis, jāgādā malka.”

Pēc VID ziņām

■ Pērn aplokšņu algu īpatsvars uzņēmējdarbībā bija 19,3%. Tas ir par 0,6% mazāk nekā iepriekš un jau vairākus gadus saglabājot kritumu. Vidēji piektdaļa no izmaksātās algas netiek uzrādīta.

■ Pavisam aplokšņu algās pērn samaksāti **1,068 miljardi eiro**.

■ Zaudējumi, ko tādēļ neieguva valsts budžets (kā neiekasēto iedzīvotāju ienākuma nodokli un sociālās apdrošināšanas iemaksas), bijuši 739 miljoni eiro – summa, kāda pērn tika atvēlēta izglītībai.

Pēc Rīgas Ekonomikas augstskolas pētījuma

■ Pērn aplokšņu algu īpatsvars bijis 21,5% – mazliet vairāk nekā VID vērtējumā, turklāt tas trīs gadus pēc kārtas pieaugot.

Piektdaļa algas paliek ēnā

/Rezultāti atšķiras dažādas metodoloģijas dēļ./

Pērn aplokšņu algu dēļ valsts budžetam garām aizgājuši **739 miljoni eiro** – summa, kāda tika atvēlēta izglītībai.

Salīdzinājumam – nākamā gada budžetā visas ministrijas kopā prasījušas papildus aptuveni **953 miljonus eiro**:

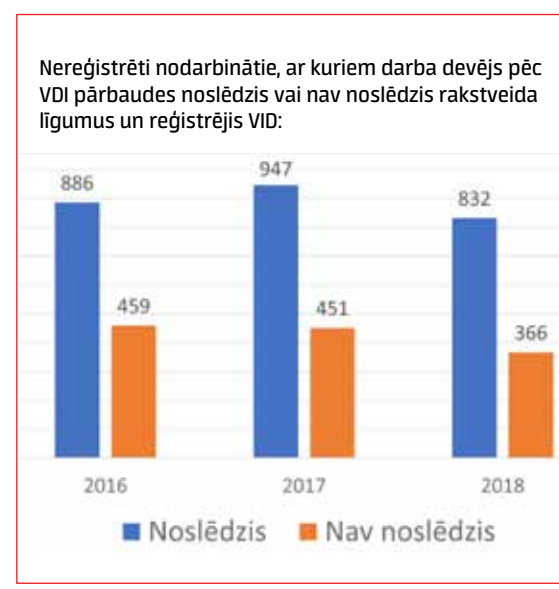
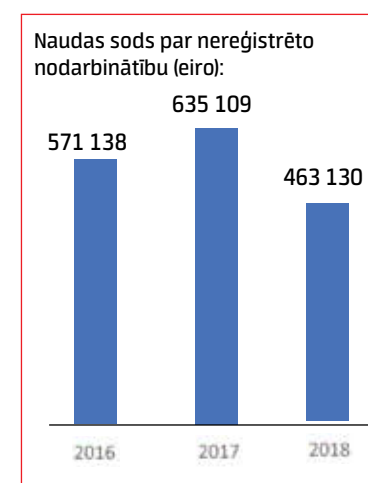
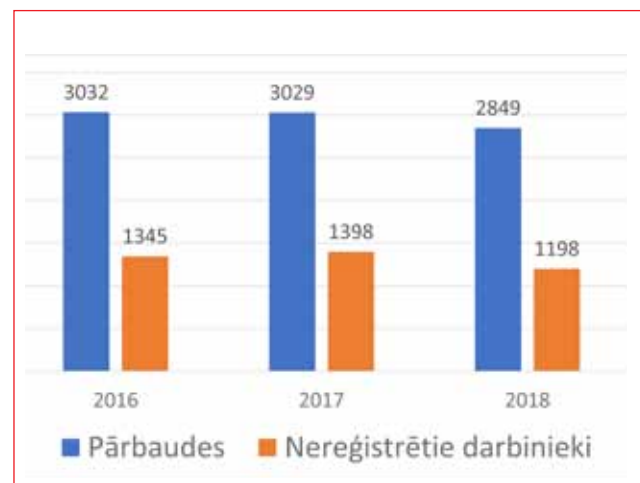
- ❖ medīķu algām – 120 miljonus,
- ❖ skolotājiem – 80,
- ❖ tiesu darbiniekiem – ap desmit,
- ❖ krīzei Latvijas Televīzijā un Latvijas Radio – sešus utt.

Ceturtdaļā uzņēmumu – nelegālie strādnieki

Valsts darba inspekcija (VDI) pērn aptuveni ceturtdaļā daļā pārbaudīto uzņēmumu konstatējusi, ka ir cilvēki, kuri strādā bez darba līguma. Viena no dienesta prioritātēm joprojām ir neregistrētās nodarbinātības samazināšana.

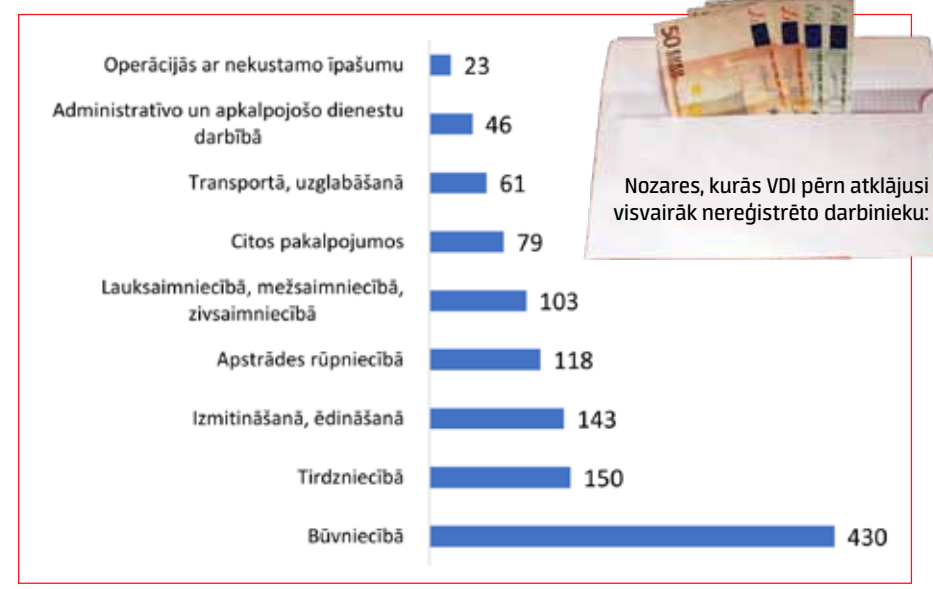
Darbības pārskatā VDI norāda, ka pērn sarīkotas 2849 pārbaužu. Pārskatā atklāti 27% uzņēmumu – strādājušas personas, ar kurām nav noslēgtas rakstveida darba līgumus un kuras darba devējs nav Valsts ieņēmumu dienestā (VID) deklarējis kā darba ņēmējus. Atklāti 1198 neregistrēti nodarbinātie: 666 bez darba līguma un bez deklarēšanas VID; 362 ar līgumu, bet bez deklarēšanas; 170 bez līguma, bet bija deklarētas VID.

Par nelegālu nodarbināšanu pērn administratīvais sods piespriests 707 gadījumos kopā par 463 130 eiro. Visvairāk neregistrēto darbinieku ir būvniecībā.

2017. un 2018. gadā tiesai nodotās krimināllietas, kas būtu jāizskata jaunajā ekonomisko lietu tiesā

Lietas	2017. gadā nodoto lietu skaits	Pērn nodoto lietu skaits
177. panta trešā daļa – krāpšana	37	42
179. panta trešā daļa – piesavināšanās	29	34
190. panta trešā daļa – kontrabanda	9	8
195. panta otrā daļa – noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana	1	4
195. panta trešā daļa – noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana	9	13
218. panta otrā daļa – izvairīšanās no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas	52	49
218. panta trešā daļa – izvairīšanās no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas	3	2
322. panta otrā daļa – starpniecība kukuļošānā	0	0
320. panta trešā daļa – kukuļņemšana	10	7
320. panta ceturtdaļa – kukuļņemšana	1	2
Kopā	151	162

Jaunības sapņu piepildījums

„Zīmēšana un gleznošana ir viena no tām lietām, ko man patīk darīt visvairāk. Ja ilgi neesmu pieķērusies, ļoti pietrūkst,” saka kuldīdzniece Ligita Traščenko. Viņa ir šuvēja, bet jau piecus gadus piepildījusi jaunības sapni – pasauli atainot krāsās un zīmējumos.

Viņa darbojas Tautas tēlotājas mākslas studijā *Kuldīgas palete* un atzīst, ka domubiedru pulciņš, kurā allaž uzrodas kāda interesanta nodarbe, ir milzīgs ieguvums. Vilgāles bibliotēkā skatāma Ligitas darbu izstāde, kas šovasar jau bijusi Snēpelē un Basos, bet rindā pieteikusies Ēdole.

Ligita Traščenko ar savu darbu, kas tapis mākslinieka Andreja Amelkoviča meistarklasē.

PATĪK ŠUVĒJAS DARBS

Kaut arī mākslas skolu Ligita nav beigusi, pamatskolā viņa zīmējusi, piedalījies olimpiādēs. Atmiņā ir epizode, ka skolā izsaukta līnijas priekšā, kur balvā pasniegta grāmatīņa par uzvaru starprajonu zīmēšanas olimpiādē. Ko tieši zīmējusi, to gan vairs neatceras. Kaimiņiem un draugiem dāvātas apsveikumu kartītes, reizēm kā mazas glezniņas. Bijusi vajadzība izteikt sevi krāsās.

Vēlāk radušās citas intereses: „Pēc vidusskolas ļoti gribēju mācīties Liepājas mākslas skolā, bet laukos tā dzīve bija tāda, kāda bija... Gribējās ātrāk sākt pelnīt naudiņu, tāpēc izvēlējos šuvējas profesiju. Kuldīgā sabiedrisko pakalpojumu kombinātā izmācījos par drēbnieci un tur ilgus gadus nostrādāju. Man tas tiešām patika. Ar mākslu saskares nebija, bet esmu darinājusi tērpus arī skatēm Rīgā – interesantus modeļus ar kniedēm un citām oriģinālām detaļām.

Vēl aizvien šuju. Strādāju arī uzņēmumā *Kuldīgas ūdens* par apkopēju. Brīvā laika maz, jo ir māja un dārzs pilsētā, ir mantojuma vecāku lauku māja Kurmāles pagastā, kur kopā ar dzīvesbiedru veidojam mūsu mazo paradīzi. Lauku mājas es ļoti mīlu! Tur varu stundām ravēt puķes un darīt citus darbus. Tur paveras tik skaisti skati! Bet gleznot gan tur nav laika – darbu tik daudz, ka nevaru atrauties.”

SĀKT NEKAD NAV PAR VĒLU

52 gados Ligita satikusi *Kuldīgas paletes* vadītāju Ivetu Brenci. Iepriekš par šādu studiju nebija pat dzirdējusi. Iveta piedāvājusi pamēģināt: „Viņa iedrošināja. Šķiet, ka zīmēt ir viegli, bet īstenībā bija grūti, pat asaras lija. Iveta ir ļoti stingra skolotāja – māca pēc visiem likumiem, kā vajag. Nemācēju uzjaukt vajadzīgo toni, dabūt ēnas un gaismas. Sākums bija ļoti grūts, zīmēšana nenāca viegli, bet beidzot varēju darīt to, ko vienmēr esmu gribējusi. Būtu par studiju zinājusi agrāk, būtu agrāk atsākusi. Tikai tagad, pēc pieciem gadiem, esmu daudz maz sapratusi principus, arī krāsas jau varu uzjaukt. Bet vēl ir, ko mācīties gadiem.”

DRAUDZĒŅU PULCIŅŠ

„Studijā ir interesanti. Reizēm domāju, ka aizņemības dēļ varbūt jāiet prom, bet man ļoti patīk tā kopabūšana, atmosfēra. Tas ir tik jauki un draudzīgi! Mums ir meiteņu vakari un visdažādākie pasākumi. Ne tikai zīmējam, bet arī strādājam ar grafi-

Ainava ir viens no Ligitas mīļākajiem motīviem gleznās.

Iedvesmu sniedz dabas krāšņums, sevišķi ziedi.

ku, esam pārlojušas, pat šūšanas pasākumi bijuši. Studijā esam vairākas šuvējas. Tad palīdzam citām, jo visām obligāti jāuzšuj kleita. Šajā pulciņā esam es, Iveta, Daiga Rozevska, Rasa Rasmane, Gunita Rasmane, Inese Levāna un citas. Bija arī jaunās meitenes, bet pa vasaru pazudušas. Kompānija ir ļoti radoša. Sazvanāmies, aizbraucam uz jūru. Bez meitenēm laikam vairs nevarētu. Esam uz viena viņa.”

GLEZNO NAKTĪ

„Mājās gleznoju naktī: sāku vēlu vakarā, kad visi aizgājuši gulēt un mani neviens netraucē. Varu strādāt līdz trijiem četriem rītā, un laiks kaut kur pazūd – gribas turpināt vēl un vēl. Man tāds darbs, ka no rīta varu pagulēt ilgāk. Esmu izteikta pūce, un vislabākie darbi tapuši naktī. Kopumā mājinieki manu aizraušanos atbal-

Lauku mājas diķītis – Ligitas miera un mīlestības vieta.

sta, lai gan reizēm jādzird pārmetums, ka *Paletei* veltu par daudz laika.

Mani dēli ir lieli – 33 un 36 gadi, jau savā dzīvē. Lielais dēls Rīgas celtniecības koledžā mācījās restaurāciju. Viņš apguvis gleznošanas pamatus un reizēm mani pamācīja, kā vajag pareizi. Mazajam dēlam ļoti patīk bērni – smejami, ka viņš var iet par ūsaino aukli. Mazmeitai Elizabeti ir desmit gadu, mazdēlam Ernestam pieci. Mazmeita bijusi līdzīgu plenēriem, bet viņai tas vēl garlaicīgi.”

KRĀSAINIE ZVIRBUĻI

„Mīļākā tehnika man ir akrils, bet temats – ziedi un ainavas. Mīļākie toņi ir tirkīza un zilie, bet reizēm notiek novirzīšanās. Skotijas kalni, ko gleznoju izstādei Padures muižā, bija violeti. Nesen mākoņu plenērā gleznojām ar eļļu. To vadīja Mākslas akadēmijas pasniedzēja Ilze Smildziņa. Ar eļļu plenērā vieglāk – tā nežūst. Akrils vējā un saulē momentā sakalst. Man mājās ir akrils, eļļa un akvarelis. Esmu piedalījies arī akvareļu plenērā, bet sapratusi, ka tas nav domāts

man. Patīk arī grafisks zīmējums. Šogad to mācīja mākslinieks Andrejs Amelkovičs. Pagalmiņos zīmējam ar zīmuļiem, ar marķieriem. No visiem plenēriem tik daudz var iegūt!

Roka un acs jātrenē, tāpēc gleznojam dažāda temata darbus. Reizēm jākopē, piemēram, Klods Monē. Bija jāglezno putni – katrai savs. Izvēlējos zvirbuli un jutos pārsteigta, cik krāsains ir šis putniņš. Tagad zvirbulus vienmēr pamanu un par tiem priecājos.

Gleznošanā man vislabāk patīk beigas. Parasti darba

procesā attēlus sūtām Ivetai un jautājam, vai viss ir labi. Viņa konsultē. Lielākoties strādājam mājās, bet reizi nedēļā aizejam uz studijas telpu, kur darbus atrādām.”

PATĪK MAZI BĒRNI UN VECI CILVĒKI

„Vasarā gleznošanai mazāk laika. Dārzs man ir gan laukos, gan mājās. Mīļākās puķes – dienlillijas, bet patīk visas.” Viens no Ligitas vaļaspriekiem ir radiem un draugiem rīkot ballītes lauku mājā.

Vēl viņai patīkot mazi bērni – tos ik pa laikam palīdzējusi pieskatīt. Mazuļi it ne maz netraucējot, un tiem tiek dota pilna vaļa: „Reizēm māja ir otrādi, bet sakārtojot, un viss. Esmu domājusi, kāpēc man tik ļoti patīk bērni un veci cilvēki, bet... nezinu. Mazi bērni ir tik neviltoti mīļi, bet veci cilvēki – tik bezpalīdzīgi. Ar viņiem esmu daudz nēmusies. Reizēm domāju: kā tas var sagadīties, ka man apkārt tikai ļoti labi cilvēki – draugi un paziņas. Neviens ļauns nav trāpījies.”

Iveta Grīniņa
Ivetas Brences arhīva un Lailas Liepiņas foto

SARUNA AR JUBILĀRI

Sandras saldie 16

V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas sociālajai pedagoģei Sandrai Blumbergai, kā ierasts, 1. septembris būs divkārsī svētki, bet šoreiz nozīmīgāki, jo kuplā radu un draugu pulkā viņa svinēs apaļu dzīves jubileju.

GADUS NESKAITA

Jubilāre stāsta, ka pirms daudziem gadiem raudājusi līdz vienaudzei draudzenei, kurai liec, ka 30 gadu ir šausmīgs vecums un pasaules gals klāt. Bet tagad, kad gadu divtik vairāk, jāatzīst, kad dzīve turpina iet tik uz augšu. Vismaz tādām sievietēm kā Sandra – stiprai cīnītājai, kurai patīk izaicinājumi, bet nepatīk čīkstētāji.

„Kad pati vēl mācījos skolā, 1. septembris bija ļoti satraucošs. Tagad tāda satraukuma nav, bet īpaša svētku izjūta ir joprojām. 50 gadu jubileju negribēju svinēt, bet meita teica, ka vajag. Tā arī tagad tiks rīkota ballīte ar nosaukumu *Sandras saldie 16*. Turklāt iznāks trīs dienas: no 31. augusta vakara līdz pirmdienai, 2. septembrim, kad būs pirmā skolas diena.”

DAUDZ DARĪTS

Sandra atklāj, ka gadu gaitā strādājusi dažādās jomās, tomēr lielākoties darbs saistīts ar pedagogiju. Jau agrā jaunībā viņa sāka strādāt bērnu dārzā *Abelīte* par audzinātāju, kaut tikko pilngadību sasniegušajai meitenei vēl nebija

attiecīgas izglītības. Taču toreizējā vadītāja saskatījusi perspektīvu logopēdi un pieņēmusi darbā. Pēc tam Sandra tagadējā Liepājas Universitātē ieguvusi defektoloģes specialitāti. Vēlāk strādājusi bijušā kokapstrādes uzņēmuma *Vulkāns* mazbērnu novietnē, līdz tā likvidēta. Lai uzturētu ģimeni, jaunā sieviete sākusī privāto biznesu tirdzniecībā, atvērusi veikaliņu Kuldīgā, braukājusi pa tirgiem utt. „Skolotājiem algas tad bija pavisam mazas, bet es vienmēr esmu jutusies atbildīga par ģimeni.”

GRIBĒJĀS, KO VAIRĀK

Skolā S.Blumberga atgriezusies pirms vairāk nekā 20 gadiem, kļūstot par Kuldīgas Alternatīvās sākumskolas direktores vietnieci audzināšanā. Šajā mācību iestādē nostrādājusi līdz pat brīdim, kad tā pievienota ģimnāzijai, izveidojot V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolu.

„Visvairāk man patīk tas, ka neesmu tikai skolotāja. Gan vietnieces amatā, gan tagad sociālajā pedagoģijā ik dienu ir kaut kas jauns. Ir negaidītas situācijas. Neesmu no tiem, kuriem gribas

„Gadus neskaitu – jūtos jauna un stipra. Vēlos, lai mani mīļie un vispār visi cilvēki būtu veseli un laimīgi, – tad arī es esmu laimīga,” saka Sandra Blumberga.

mieru. Protams, arī man bijuši periodi, kad neko jaunu nav gribējis. Bet tie ātri pāriet, un atkal gribas mesties izaicinājumos.

Tā 2007. gadā ieguva otro izglītību. Stājos Latvijas Universitātē, gandrīz nejausi iegāju Svešvalodu fakultātē. Tā bija mana

sirdslieta, iepriekš aizvietoju angļu valodas skolotāju mazajās klasēs, iztiekot ar pašmācības ceļā iegūtajām zināšanām. Tomēr pārdomāju un uz valodām neaizgāju. Mācīties gribējās, bet ne konkrētu mācību priekšmetu. Sociālais pedagogs jau arī ar

skolu saistīts, tomēr šī joma ir kaut kas vairāk. Tas ir kā starpnieks, palīgs.

Tagad mums ir liels kolektīvs, un man tajā patīk – katru dienu uz darbu eju ar prieku. Ir gan arī mirkli, kad gribas pabūt vienatnē.”

ĢIMENE UN DRAUGI

Jubilāres svarīgākie cilvēki ir ģimene un draugi. Dēls Mareks piedzimis, kad Sandrai vēl nebija 18, tāpēc pirmoreiz viņa apprecējusies ļoti agri. Marekam ir dēls, kuram tagad 16. Meitai Evai bērni vēl mazi – piecus un trīs gadus veci. Bērni dzīvo ārvalstīs, bet attālumus netraucē bieži satikties vai internetā sazināties ik dienu. Arī Sandras otrā laulība nav izdevusies. Toties tagad bez dzīvesbiedra Imanta pleca būtu neiedomājami. Vēl jubilāre piebilst, ka vienmēr atbalstījusi mamma – viņai drīz būs 83.

Savukārt par draugiem Sandra teic, ka nemeklē tos pēc noteiktiem kritērijiem: „Viņi vienkārši kaut kā uzrodas. Satieku kādu gandrīz nejausi un saprotu, ka šim cilvēkam var uzticēties. Ir dvēseliska radniecība. Man ir daudz jaunu draugu un daudz no agrākiem, vēl no skolas laikiem. Stipri cilvēki, arī romantiski. Čīkstētāji man nepatīk. Laikam tāpēc, ka pati tāda neesmu.”

Daina Tafelberga
Lāsma Reimanes foto

STĀRĶA VĒSTIS

Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā no 21. līdz 28. augustam piedzimušas trīs meitenītes un deviņi puikas.

Vienam puisītim vecāki vārdu vēl domā, pārējiem bērniem doti šādi vārdi: Kerija, Emīlija, Lūcija, Dagnis Deniss, Sebastians Pāvils, Olafs, Mārcis, Mārtiņš, Eliass, Rūdolfs, Valters.

Ar retu vārdu

Laura un Ēriks Znotēni no Aizputes 26. augustā sagaidīja dēlu Sebastiana un Pāvila. Vecāki

stāsta, ka tā izlēmuši pēkšņi – īsi pirms dzemdībām apskatījuši, ka Latvijā Sebastianu ir maz. Laura saka: „Ja nav piedzimis vēl kāds, tad mūsējais ir 71.” Savukārt Pāvils ir vecētāja otrais vārds. Mājās mazo brāli gaida 11 gadus vecā Annija Ance. Puika piedzimis 3470 g smags un 52 cm garš un jau esot parādījis raksturu.

Lāsma Reimanes
teksts un foto

DARBI DĀRZĀ

Ārija Rudlapa,
agronome

No 1. līdz 6. septembrim
Lejupejošais Mēness jeb stādāmais laiks – no 1. līdz 7. septembrim un no 23. līdz 30. septembrim.
Augšupejošais Mēness – no 8. līdz 22. septembrim.
1., 2., 3. septembris. Sakņu dienas.

Apstrādā zemi. Stāda kokus un krūmus no konteineriem. Sēj ziemājus. Novāc kartupeļus un sakņaugus.

4. septembris. Ziedu diena. Vāc puķu sēklas, ārstniecības augus, materiālu floristikai. Stāda pavasara sīpolpuķes, dala un pārstāda ziemcietes. Norok un

pārstāda lilijas. Novāc gladiolu sīpolus. Pēdējais laiks sēt atraitnītes.

5., 6. septembris. Lapu dienas. Ja rudens sauss, augus laista, arī dekoratīvos skujeņus un rododendrus. Pļauj zālienu. Novāc kāpostus. Sēj zaļmēslojumam rudzus.

IZ DZĪVES

Maza būdama, pārbiedē mammu

Reiz mammai prasīju: „Vai es kādreiz, maza būdama, esmu tevi pārbiedējusi?” Viņa smejojot atbildēja – jā!

Man toreiz varēja būt ap diviem gadiņiem. Bijusi silta diena, un es esot aizmigusi mammas lielajā gultā. Viņa mani atstājusi, lai nepamodinātu, un pati aizgājusi uz vir-

tuvi taisīt ēst. Pēc brīža izdzirdējusi troksni. Skrējusi skatīties un redzējusi, ka manis gultiņā nav. Sākumā iedomājusies pašu ļaunāko, jo 1. stāva dzīvokļa balkona durvis bijušas atvērtas, – vai nu esmu izrāpojusī pa balkonu, vai nu mani kāds nozadzis. Mamma sākusī meklēt pa visiem istabas stūriem

un visiem skapjiem. Beigu beigās atradusi zem gultas – es tur mierīgi un klusi esot čučējusi. Mammai bijis milzīgs prieks, mani atrodot. Toreiz tas bijis satraucošs pārdzīvojums, bet tagad par to abas pasmejamies.

Adriāna Muceneka

PSIHOLOĢE IESAKA

Meklēt skaisto un darboties

Ieteikumi no psiholoģes Ineses Birģeles par to, kā rudenī nepalikāt drūmam.

Tik skaistā laikā nevajag domāt par rudenī. Gada ritumu nevar mainīt, bet, lai nebūtu negatīvs noskaņojums, katrā mēnesī jāmeklē kaut kas skaists. Vajag izbaudīt, un jāmeģina saskatīt tas pozitīvais, kas notiek apkārtnē, nevis koncentrēties uz to, piemēram, ka ārā līst lietus. Daba pati par sevi mainīties paliek arvien skaistāka. Sāk ātrāk palikt tumšs, ir mazāk gaismas. Bet gaismu jau

mēs paši varam radīt. Varam izveidot omulīgu sajūtu, iededzinot sveces, vai iekurt kāmīnu, ja tas ir iespējams.

Domāju, ka galvenais, kas uzlabo garastāvokli, ir darbošanās. Katram jau ir kaut kas savs, kas viņam paceļ noskaņojumu. Kāds aiziet uz kino, cits – uz teātri, pastaigā vai satiekas ar draugiem. Var doties pastaigās vienatnē vai ar kādu kopā un parunāties, uzzināt ko jaunu, interesantu. Var vienkārši laiku pavadīt kopā. Garastāvokli var uzlabot,

veltot laiku savam vaļaspriekam. Ir jādara tas, kas mums sagādā gandarījumu, prieku. Varbūt uzsākt kaut ko jaunu, mēģināt atrast veidu, kā sevi aizraut. Var paklausīties nomierinošu mūziku, noskatīties labu filmu. Ja ārā līst, iesaku pāršķirstīt bildes, kuras atspoguļo patīkamus notikumus un rada pozitīvas emocijas. Lielisks veids, kā uzlabot garastāvokli, – sev kaut ko uzdāvināt. Tam nav jābūt nekam lielsam. Mazs nieciņš var uzlabot visu dienu.

Skolēni un vecāki uz svinīgajiem pasākumiem 2. septembrī aicināti

- V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā 10.00
- Kuldīgas 2. vidusskolā 9.00
- Kuldīgas Centra vidusskolā 10.00
- Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolā 11.00, mākslas skolā 16.00
- E.Vignera Kuldīgas mūzikas skolā 15.00
- Vilgāles pamatskolā 9.00, piecgadniekiem, sešgadniekiem Snēpelē 16.00
- Vārmes pamatskolā 10.00
- Z.A.Meierovica Kabiles pamatskolā 10.00
- Turlavas pamatskolā 10.00
- Ēdoles pamatskolā 9.00
- Laidu pamatskolā 10.30
- Sermītē pirmsskolas bērniem 9.00
- Viduskurzemes pamatskolā-attīstības centrā 12.00
- PII *Ābelīte* 10.00
- PII *Cirulītis* 10.00
- Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā 10.00, Eiropas projekta grupās 12.00
- Alsungas vidusskolai baznīcā 9.00
- Alsungas mūzikas un mākslas skolā 12.00
- Skrundas vidusskolā 9.00
- Nīkrāces pamatskolā 10.00
- *Liepziedīnam* Jaunmuižā 9.00, Rudbāržos 11.00
- Skrundas mūzikas skolai kultūras namā 14.00

Mācību gads klāt ar jaunumiem

2. septembrī mācību gads visās izglītības iestādēs sāksies ar svinīgiem Zinību dienas pasākumiem.

MAIŅA NOSAUKUMU, IEVIEŠ MONTESORI

Kuldīgas novada skolās ieviestas vairākas izmaiņas. Iepriekš zināmā Pelču speciālā internātpamatskola-attīstības centrs augustā mainījusi nosaukumu un nu ir Viduskurzemes pamatskola-attīstības centrs. Vilgāles pamatskolā mainīta mācību pieeja, un turpmāk skolēni mācīsies pēc Montesori pedagoģijas metodēm. Kuldīgas 2. vidusskolas 10. klasē mācības sāks tikai neklātienē/tālmācības programmas audzēkņi, bet V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā un Kuldīgas Centra vidusskolā uzņemtas katrā divas 10. klases, bet Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolā – viena.

JAUNI PEDAGOGI

Kuldīgas Centra vidusskolā pedagogu kolektīvam pievienosies *Iespējamās misijas* dalībnieks Kristis Felš-Milbergs, kurš mācīs matemātiku un ekonomiku. Ilze Klints mācīs fiziku un bioloģiju, bet Aija Beņislavska – programēšanu un robotiku.

V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā darba gaitas sāks Lenija Adriāna Gustsone un Inguna Freiberga – abas būs

angļu valodas skolotājas. Inga Liepiņa mācīs ekonomiku, Gunita Konute – mūziku, Inga Šabāne – dabas zinības, Modris Vīte – autoapmācību.

E.Vignera Kuldīgas mūzikas skolā šogad jauna direktore – Andra Zvejniece. Kolektīvam piepulcēsies Maija Lāce no Ventspils, kura pasniegs trompetes spēli, ar kora klasi strādās un ritmiku mācīs Amanda Gertnere. Spēlēt sitamos instrumentus mācīs Kārlis Upenieks, bet kontrabasu – Kristaps Freidenfelds.

Sporta skolā darbu sāks divi vieglatlētikas treneri: Sintija Grišule strādās Vilgālē, Uģis Jocis – Kuldīgā.

PIRMKLASNIEKU IR DAUDZ

Alsungas vidusskolā mācības sāks 104 skolēni, 17 no tiem 1. klasē. Desmitā klase šogad nav izveidota. Pedagogiem pievienosies divas jaunas kolēģes: Elīna Cera mācīs latviešu valodu un literatūru, Laura Normonta – angļu valodu.

Skrundas vidusskolā mācībām pieteikušies 348 audzēkņi. 10. klasē – 17, bet divās pirmajās klasēs mācīsies 27 bērni. Skolotāju kolektīvu papildinās trīs speciālistes: Iluta Meiņa strādās ar pirmsskolas bērniem, bet Irina Freimane un Gunita Ozoliņa ir speciālās pedagoģes.

Skolā – starpdisciplinārā pieeja

Kā skolēnam savu domāšanu vadīt un kā pedagogiem izmantot starpdisciplināro modeli, kas prasmju apguvi neiegrožo mācību priekšmetu robežās – to V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā skaidroja Rīgas Tehniskās universitātes asociētā profesore un vadošā pētniece Karine Oganisjana. Kursu nosaukums – *Starpdisciplinārās mācības 21. gadsimta aktuālo kompetenču veicināšanai*.

ROBEŽĀM JĀIZZŪD

Skolas direktores vietniece metodiskajā darbā Agnese Kārklīņa stāsta, ka novadā viena no izglītības prioritātēm šogad ir starpdisciplināritāte. Mācību gada laikā par šo tēmu pedagogiem plānoti vēl vairāki profesionālās pilnveides kursi. V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā šāds mācību modelis K.Oganisjanas vadībā izmēģināts jau 2011.–2013. gadā, un pedagogi to lietojot.

„Visā pasaulē runā, ka izglītība skolēnus nesagatavo dzīvei. Zināšanas ir, bet, kad vajadzētu izmantot, ne vienmēr izdodas. Starpdisciplināritāte ir ceļš uz šo prasmju attīstību.”

„Ir svarīgi, lai skolēns saprastu, ka šodienas rezultāts ir viņa paša domāšanas produkts. Ja viņš mācīsies domāšanas gaitu mainīt un to darīs, tad varēs mainīt sava darba rezultātu un dzīves kvalitāti. Tas ne tikai attīstīs domāšanu un šo procesu vadīs, bet arī palīdzēs sabiedrībā veidot atbildības izjūti. Skolēns nevarēs māti, tēvu vai skolotāju, jo sapratīs, ka tāda situācija ir tāpēc, ka viņam ir tāds domāšanas algoritms. Katrs ar savu domāšanu veido rezultātu – tād savu dzīvi. Varam par atbildības izkopšanu daudz runāt, bet īstais ceļš ir šis.”

Kursus apmeklēja 54 šīs skolas pedagogi. Pirmajā dienā K.Oganisjana stāstīja par domāšanu, tās veidiem un metodēm, kā to attīstīt mācību procesā. Otrajā dienā ar dažādiem piemēriem pamatots, kā starpdisciplinārās mācības veicina 21. gadsimtam būtiskās prasmes.

REZULTĀTS IR ATBILDĪBA

„Domāšana par savu domāšanu un spēja to vadīt ir atbildības izjūtas attīstības pamats,” skaidro K.Oganisjana.

V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas pedagogi kursos ieklausās Rīgas Tehniskās universitātes asociētās profesores Karine Oganisjanas ieteikumos, kā dzīvei noderīgas prasmes skolēniem veidot ar starpdisciplinārajām mācībām.

NEPIETIEK ZINĀT – JĀPROT IZMANTOT

K.Oganisjana skaidroja, ka starpdisciplinārajām mācībām ir visaugstākais radošuma potenciāls: „Visās pasaules inovācijās ir izmantota dažādu mācību nozaru integrācija. Ja gribam veicināt izgudrojumus, lai ar savu intelektu konkurētu pasaules līmenī, vajadzētu attīstīt starpdisciplināro domāšanu. Lai mūsu skolēni var zināšanas lietot, radot izgudrojumus.

Minēšu piemēru. Līmpapīra vietā ir izgudrots papīrs ar elektrostātisko lādiņu, tādēļ tas turas pie vertikālas virsmas. Somijai ir patents, tur tādu ražo un pārdod visā pasaulē. Par to lādiņu zinājam mēs visi, bet lietojumu atrada Somija. Mēs varam teorētiski, akadēmiski būt ļoti gudri, bet svarīgākais ir tas, vai spējam ieraudzīt lietojumu.

Starpdisciplināritāte šobrīd ir populārs termins, bet to nevajadzētu ieviest kā pašmērķi. Tā ir līdzeklis, lai mācības

„Svarīgi, lai skolēns saprastu, ka šodienas rezultāts ir viņa domāšanas produkts.”

pielīdzinātu reālajai dzīvei un tā attīstītu skolēna prasmes. Skolotājam kā profesionālim jāsaprot, kurā brīdī strādāt starpdisciplināri, kāpēc tas vajadzīgs konkrētā mērķa sasniegšanā. Vienā situācijā vajadzētu strādāt tradicionāli, citā – multidisciplināri, vēl citā – starpdisciplināri.

Kompetencēs balstītas mācības nav parādījušās nejausi. Visā pasaulē runā par to, ka izglītība skolēnus nesagatavo reālajai dzīvei. Zināšanas ir, bet, kad praksē vajadzētu izmantot, ne vienmēr izdodas. Starpdisciplināritāte ir ceļš uz šo prasmju attīstību. Rezultāts būs pakāpenisks, bet būs.”

Jolantas Hercenbergas teksts un foto

PĀRDOD

No Vācijas – **VW FOX (Polo)**, 1,4, TDI, sudraba, el. logi, klimata kontrole, lietie diski, 2450 eiro. Tālr. 26318731.

Mazlietotas divstāvu **GULTAS** ar matračiem (3 gab.). Vienošanās cena. Tālr. 26438250.

MIEŽUS, kviešus. Tālr. 29560864.

SIA **Vēvers** pārdod kurināmās priedes skaidu **BRIKETES** ar piegādi. Cena 135 eiro. Tālr. 26651831.

Sausu, skaldītu meža **MALKU**. Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Ar piegādi pārdod visu veidu **MALKU**. Tālr. 29249578.

Skaldītu lapkoku **MALKU**: 6 berkubi – 180 EUR, 10 berkubi – 250 EUR. Tālr. 29562735.

Meža **MALKU**. Tālr. 29883311.

Skaldītu **MALKU**, rakstām kvītis. Tālr. 29428876.

Skaldītu lapkoku un skujkoku **MALKU**, kravā 3–5 m³. Tālr. 29974786.

MALKU. Tālr. 26044382.

Aku, kanalizācijas **GRODUS**. Tālr. 29142702.

IZIRĒ

Divstāvu **DZĪVOKLI** Rīgā. Tālr. 29146515.

ATRASTS

Otrdienas vakarā d/b **Kurzemīte** Cīruļu alejā – **ATSLĒGU SAIŠKIS**. Interesēties redakcijā.

28. augusta rīta pusē aiz Nabītes Ēdoles krustojumā – **ATSLĒGAS** ar piekariņiem. Interesēties redakcijā.

VAJADŽĪGI

SIA **Apdars** (41203050077) – **AUTOVA-DITĀJS** ar E kategoriju. Kravu pārvadājumi pa Latviju un Igauniju. Atalgojums no 850 līdz 1000 eiro. Tālr. 25902900 (darba laikā).

PĒRKAM

* **Augošu koku cirsma un sortimentus pie ceļa;**

* **Papīrmalku ostās:** (Rīgā, Mērsragā, Liepājā)

- Meža īpašniekiem:**
- Veicam bezmaksas konsultācijas;
 - Palīdzam meža taksācijas sagatavošanā, cirsmu iestigošanā;
 - Palīdzam iesniegt ciršanas pieteikumu VMD.

Telefoni informācijai: 29196926
www.metsaforest.com/lv

PĒRK

Vienistabas **DZĪVOKLI**. Tālr. 29835591.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 29165063.

TRAKTORUS, PIEKABES, inventāru, vieglās **AUTOMAŠĪNAS**. Tālr. 26104984.

Veco **PAPĪRNAUDU**, monētas, apbalvojumus, figūriņas. Tālr. 26499892.

Senu **BUFETI** un **KRĒSLUS** (tikai labā stāvoklī, stāvējuši iekštelpās). Ievestās mēbeles lūdzu nepiedāvāt. Tālr. 29193182.

LATVIJAS MEŽU FONDS pērk **CIRSMAS, MEŽUS** un lauksaimniecības **ZEMI** visā Latvijā. Var būt ar apgrūtinājumu un bez taksācijas. Cenas augstas. Samaksa tūlītēja. Tālr. 29711172.

SIA **Lateira** pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** (arī apgrūtinātus un nenokārtotus), birzis un cirsma visā Kurzemē. Kārtojam dokumentus. Tālr. 27030802, mezi@lateira.lv.

MEŽUS, cirsma, malku. Tālr. 26544462.

SIA **JV Mežs** par paaugstinātām cenām **PĒRK** gatavu šķeldu, zāģu skaidas, šķeldojamo materiālu krautuvē, kā arī zarus cirmās. Ātra samaksa. Sniedzam izvedējtraktora pakalpojumus. Tālr. 26372598.

Kautuve SIA **Lāses AM** Kurzemē, Vidzemē un Zemgalē pērk kautsvarā piena un gaļas šķirnes **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** un **TEĻUS** par tirgus cenām. Ir piemaksas gaļas liellopiem. Labas cenas jauniņiem. Visiem piemaksas par daudzumu, sākot no 5 gab. Iepērkam cūkas dzīvsvārā. Samaksa 7 dienu laikā. Transports bez maksas. Tālr. 29353243.

Zis **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA **Kurzemes Gaļsaimnieks - BUĻĻUS, GOVIS, TELES**. Tālr. 63454845, 29427543, 26569362.

SIA **Skrunda** iepērk lopbarības **GRAUDUS**. Pieteikt pa tālr. 63331124, 29697331.

Iepērkam lopbarības **MIEŽUS** un **KVIEŠUS**. Tālr. 29335384.

ĶIPLOKUS, gailenes, žāvētus ābolus, pupiņas. Tālr. 29765478, 28361292.

Briežu **RAGUS**. Brauc pakāj. Tālr. 29886349.

Pērku **RAGUS**. Tālr. 22728888.

11. septembrī 19.00
Kuldīgas kultūras centrā sāksies
ĢITĀRSPĒLES maksas kursi.
Vadītājs Juris Reinholds.
Informācija pa tālr. 29522402.

DAŽĀDI

KULDĪGAS AUTOSKOLA aicina pieteikties 95. koda, kā arī A, B, BE, C, CE autovadītāju kursiem Kuldīgā. Sīkāka informācija pa tālr. 29182826, 29491388.

MODRA AUTOSKOLA rīko B, BE, C, CE, D un 95. koda (02.09.) kursus. Tālr. 26120089, 23071223.

Jātnieku sporta klubs **MONTEPALS** aicina lielus un mazus zirgu draugus uz jāšanas nodarbībām. Dārzniecības ielā 2, Kuldīgā. Tālr. 28727355 (Zane).

JUMTU MAIŅA, fasādes darbi u.c. Piedēdam materiālus. Tālr. 22407371.

Uzņēmums veic **CELTNIECĪBAS** darbus. Tālr. 27829190.

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

Iestrādājam **EKOVATI**, aizpildām gaisa spraugas. Tālr. 27829190.

Ēku siltināšana ar **EKOVATI**, granulām, HK35. Tālr. 28102263.

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS, STIGOŠANA, DASTOŠANA**. Tālr. 28358514.

SIA **Bērzi plus** notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērk zarus šķeldošanai. Tālr. 29150380, 26458900.

TRIMERA pakalpojumi. Tālr. 22302300.

Ātri un lēti ierīko **DZIĻURBUMU**. Tālr. 29605105, 28205914.

Tīra **AKAS**. Tālr. 27448331.

Tīra **DZIĻURBUMUS**. Tālr. 29296723.

Meklē **PALĪGU** dārza un saimnieciskajiem darbiem. Zvanīt no 19.00 līdz 21.00. Samaksa pēc vienošanās. Tālr. 26529084, Valdis Vītoļiņš.

Kopš 20. augusta Talsos, 1. Maija ielā 38, SIA **Ice Berry** piedāvā ābolu un citu augļu **SULU SPIEŠANAS** pakalpojumu. Tālr. 29322304, www.iceberry.lv.

Pārstrādājam jūsu dārza augļus, ogas **SULĀS**, 3 l – 1,40 eiro, 5 l – 2,00 eiro par paku. Tālr. 29497262.

PĀRDOD DAŽĀDA IZMĒRA UN KVALITĀTES ZĀGMATERIĀLUS

- 📍 "Graudupi", Tārgales pagasts, Ventspils novads
- 🕒 Darbdienās: 8:00 - 17:00
S., Sv.: brīvs
- ☎ Dainis Kūla - 29113913
- 🌐 www.kurekss.lv

LĪDZJŪTĪBAS

*Tavas rokas caur mūžību jūtu,
Tavas rūpes joprojām man klāt,
Viss šai pasaulē niecīgs un zūdošs,
Tava mīla vien nepazūd, māt!*

/K. Apškrūma./

Izsakām dziļu līdzjūtību Ingai Bērziņai un dēliem ar ģimenēm, māmiņu un omu mūžībā pavadot.

Grants ielas 29. mājas pirmās sekcijas kaimiņi

*Beļ saules sēkliņas nepazūd,
Mūžīgi paliek gaisma iesētā.*

/L. Brīdaka./

Izsakām patiesu līdzjūtību mūsu novada domes priekšsēdētāji Ingai Bērziņai, māmiņu mūžības ceļā pavadot.

Dziļā cieņā Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas kolektīvs

*Atmiņas ir saules gabaliņi,
kas visam mūžam nerimst gaismu dot.*

/J. Silazars./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Ingai Bērziņai, mammu mūžībā pavadot.

Kuldīgas kultūras centra kolektīvs

*Paliks siltums, kas bijis sirdī un vārdos,
Kamēr skumju rētas dvēselē dzīs.*

/K. Apškrūma./

Izsakām līdzjūtību Daigai Bērziņai, māmiņu mūžībā pavadot.

Klasesbiedri

Es neesmu tālu. Vienkārši ceļa otrā pusē. Tu redzēsi, viss ir labi.

/Šarls Pegī./

Visdziļākā līdzjūtība Ritai ar ģimeni, vīru pavadot mūžībā.

Kabiles pensionāru biedrība

*Tu, mīļā māt, nu projām aizej klusi,
Tai ceļā pēdējā, no kura nepārnāk.
Cik daudz no savas sirds tu dāvājusi,
Kas mīlestību šo gan vārdos izteikt māk.*

/B. Saulītis./

Esam kopā ar LIJAS GRĀFAS mīļajiem, viņu mūžībā pavadot.

Radioloģijas nodaļa

*Nav kādas balss un soļu blakus,
Un rudens vējš top divkārt ass.*

/K. Apškrūma./

Skumju brīdī esam kopā ar Mareku Jansonu, aizsaulē aizvadot audzētēvu ILMĀRU PUŠILOVU.

Zemessardzes 4. Kurzemes brigādes štāba un 45. kaujas nodrošinājuma bataljona kolektīvs

*Aiziet saule vakarā,
Nomirst mana māmuliņa;
Saulīt' balta gan uzlēca,
Māmulīte neatnāca.*

/T. dz./

Esam kopā ar Skaidrīti Raikstiņu, mammiņi mūžībā pavadot.

Alsungas bērnodārza *Mīkelītis* kolēģi

Skrundas mūzikas skola sāk mācības 2. septembrī 14.00
Skrundas kultūras namā.

Skrundas mūzikas skolā audzēkņus papildus uzņems 3. septembrī 18.00.
Tālr. 63331354.

PĀRDODAM:

- Skaldītu lapu koku **MALKU** ar piegādi;
- Dažādu izmēru **ZĀGMATERIĀLUS** būvniecībai.

Tālrunis 26149137.

TIRGOJAM KATRU DIENU dažādu vecumu dējējvistas.

Lietuva, Mažeiku raj., Urvikiai, Laižuvos iela 17.
Tel. +370 68750948.

Viss par reklāmu **Kurzemniekā!**
Tālrunis 63324881.

Esī mūsdienīgs!

www.307.lv

Sludinājumus laikrakstā **Kurzemnieks** **iesniedz ērti no sava datora**

307.LV

SAŅEM NAUDU jau ŠODIEN!

SIA "Silva Nostra" par labāko cenu **nopirks Jūsu meža īpašumu (zemi ar mežu)**

Samaksa un dokumentu noformēšana VIENAS DIENAS LAIKĀ

Sadarbojamies ar starpniekiem

22 020 187 siasilvanostra@gmail.com

INTERESANTI

Arī e-cigaretes nav nevainīgas

Tā saucamā veipošana jeb elektronisko cigarešu smēķēšana ir bīstamāka cilvēka veselībai, nekā uzskatīts iepriekš. Kā secinājis vecākais autors radioloģijas zinātnes un biofizikas profesors Fēlikss Verli (ASV), elektronisko cigarešu tvaiks neitralizē svarīgas imūnsistēmas šūnas plaušās un veicina iekaisuma rašanos. Pētījumā zinātnieki izstrādāja mehānisku procedūru, lai varētu laboratorijas apstākļos simulēt veipošanu. Pēc eksperimenta atklājās, ka tvaiks izraisa iekaisumu un kavē alveolāro makrofāgu aktivitāti – šūnu, kas no plaušām aizvāc potenciāli bīstamas putekļu daļiņas, baktērijas un alergēnus. Līdzīgu procesu var novērot regulāru smēķētāju un cilvēku ar hroniskām plaušu kaitēm plaušās. Šis atklājums ir brīdinājums visiem, kuri uzskata, ka elektroniskās cigaretes veselībai nav nemaz kaitīgas. Taču zinātnieki brīdina, ka vajadzīgi vēl tālāki eksperimenti, jo laboratorijas apstākļu rezultāti var būt relatīvi un nav zināms, kas plaušās norisinās ilgtermiņā.

Tiesa, elektroniskās cigaretes joprojām ir mazāk kaitīgas nekā parastās cigaretes.

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 30. AUGUSTĀ

Dienas garums – 14 st. 5 min.
Saulē lec 6.21, riet 20.26.

Naktī +19°...+20°

R Z A
D
2-3 m/s

Dienā +21°...+23°

R Z A
D
3-4 m/s

RĪT, 31. AUGUSTĀ

Dienas garums – 14 st. 1 min.
Saulē lec 6.23, riet 20.24.

Naktī +15°...+18°

R Z A
D
1-2 m/s

Dienā +15°...+21°

R Z A
D
1-2 m/s

PARĪT, 1. SEPTEMBRĪ

Dienas garums – 13 st. 56 min.
Saulē lec 6.25, riet 20.21.

Naktī +13°...+17°

R Z A
D
1-2 m/s

Dienā +20°...+25°

R Z A
D
2-3 m/s

MEKLĒJAM MĀJAS

Ruds un melns

Kuldīgas dzīvnieku patversmē *Mīlās ķepiņas* šobrīd dzīvo gandrīz desmit dažādu kaķu, starp tiem arī divi runcīši: ruds un melns.

Vienubrīd patversme bijusi pārpildīta, bet tad vairāki kaķi paņēmi – aizceļojuši arī uz Rīgu un Ventspili. Par palikušajiem var interesēties pa tālr. 26336191, apskatīt – ceturtdienās pēc 18.00.

Labsirdīgs, nepilnu gadu vecais, nekas-trētāis rudais runcis divas trīs nedēļas grozījies Kuldīgā, Dzirnāvu ielā. Patversmes īpašnice Marita Līdaka domā, ka tam noteikti bijušas mājas, tādēļ cer, ka atradīsies īstais saimnieks. Ja ne, kaķis pieradīs arī pie labiem adoptētājiem.

Melnītim ir trīs mēneši un, iespējams, īsspalvainā brita asinis. Runcīša mamma esot izmesta no mājām, jau būdama grūšna. Pie cilvēkiem, kas to pieņēma, piedzimuši kaķēni. Māte palikusi pie saviem labdariem, melnīša brālīšus un māsiņas paņēmuši citi cilvēki, bet šis savējos vēl gaida.

Mīlo ķepiņu īpašnieci Maritu Līdaku var sazināt pa tālr. 26336191, kaķēnus aplūkot ceturtdienās 18.00.

Inguna Spuleniece
Lailas Liepiņas foto

VIETĒJAIS
MEŽIZSTRĀDES
UZŅĒMUMS
PĒRK
MEŽA ĪPAŠUMUS,
CIRSMAS,
AUGOŠUS KOKUS

283 688 38 261 299 19
info@lmu.lv www.lmu.lv

VESELĪBAI

Utis, cērmes, kašķis: kā bērnus pasargāt?

Atsākot skolas gaitas, atkal svarīgs kļūst tik nepatīkamais un delikātais, bet bērnu veselībai un labsajūtai būtiskais temats – parazītu izplatība. Kā bērnus un visu ģimeni pasargāt?

Dati liecina, ka utu izplatība straujā augusi – trīs gados pieprasījums pēc pretlīdzekļiem palielinājies teju divreiz, skaidro tīkla *Apotheka* farmaceite Nora Krauja.

UTIS

No tām nav pasargāts neviens, turklāt tas ir mīts, ka krāsotos vai balinātos matos utis nemēdz iedzīvoties. Tāpat maldīgi domāt, ka utīm patīk netīri un nekopti mati. Tieši pretēji – tās labāk jūtas tīros matos. Visaktīvāk tās izplatās tad, kad bērni spēlējoties atrodas tiešā saskarē, tāpēc, ja būs vienam, drīz būs arī citiem. Visaktīvāk utis izplatās vietās, kur uzturas daudz bērnu: nometnēs, skolās, bērnudārzos.

Ja bērnam utis atrastas, nekavējoties jāinformē bērnudārza vai klases audzinātājs un to bērnu vecāki, ar kuriem bijusi tikšanās pēdējās dienās. Jo ātrāk kukaiņi tiks atklāti un problēma tiks risināta visiem, kas ar to saskārušies, jo vienkāršāk būs apturēt izplatību.

„Mūsdienās utu parādīšanās vairs nenozīmē to, ka mati jānogriež. Atbilstoši vecuma grupai un vajadzībām nekavējoties jālieto līdzekļi iznīcināšanai, piemēram, šampūni, losjoni, šķīdumi, izsmidzināmie līdzekļi vai aerosoli. Tāpat ir līdzekļi aizsardzībai pret inficēšanos ar galvas utīm. Piemēram, ja klasē vai bērnudārza grupiņā kādam konstatētas utis, bet tās vēl nav paguvušas izplatīties, profilaktiski var lietot līdzekļus atbaidīšanai. Tāpat tos var lietot pēc utu iznīcināšanas, lai novērstu atkārtotas izplatības risku,” skaidro N.Krauja.

Nākamais solis, utīm parādoties, ir higiēnas ievērošana – gultasveļa termiski jāapstrādā, mazgājot 90 grādos vai izgludinot ar maksimālo karstumu. Jādezinficē ķemmes. Bērniem jāizvairās ar galvu saskarties ar citiem, mainīties drēbēm, cepurēm u.tml.

Pasargāt no utīm ir sarežģīti, taču būtiska loma ir skolotājiem un audzinātājiem. Ja kādam bērnam ir

bieža galvas nieze un āda aiz ausīm un kakla aizmugurē sakasīta, jāpārliecinās, vai nav utu. Tāpat nevajag lietot citu cilvēku ķemmi un dvieļi.

SPALĪŠI, CĒRMES

Par šo profilaksi visvairāk jādomā ģimenēm, kurās ir dzīvnieki, bet ģimenēs bez dzīvniekiem tas aktualizējas īsi pirms skolas sākšanās. Visbiežāk vasarā laukos bijusi saskare ar dzīvniekiem, ēsti nemazgāti augļi, ogas un dārzeņi tieši no dobes. Ģimenēs, kurās aug mazi bērni, pretparazītu medikamentus kā bērniem, tā vecākiem ieteicams profilaksei lietot vienu divas reizes gadā, konsultējoties ar ārstu vai farmaceitu. Ir būtiski parazītus atklāt laikus, jo, tiem savairojoties, var būt vajadzīga nopietna ārstēšana.

Parazīti var izraisīt alerģiskas reakcijas, sāpes vēderā, gremošanas traucējumus un pat ilgstoši nepārejošu klepu. Lai no tiem izvairītos, rūpīgi jāmazgā rokas, jāskatās, lai bērns neliek mutē netīras rokas, negrauz nagus. Pirms lietošanas obligāti jānomazgā augļi, ogas un dārzeņi.

KAŠĶIS

Tā ir parazitiska, infekcioza ādas slimība, ko izraisa kašķa ērces. Tāpat kā citi parazīti tās tiek pārnestas saskares ceļā. Ar kašķi ir līdzīgi kā ar utīm – cilvēki joprojām mēdz maldīgi uzskatīt, ka šī infekcija skar tos, kuri neievēro higiēnu. Patiesībā kašķa ērcītes iecienījušas pārlieku tīru ādu, jo pārspīlēta tīrība mazina ādas dabiskās aizsargspējas. Vēl jo vairāk kašķa gadījumā: jo pārspīlēta higiēna, jo straujāk tās izplatās.

Sākotnēji kašķis parādās starp roku pirkstiem un jostasvietas rajonā un ātri izplatās uz citām ķermeņa daļām. To ir vienkārši sajaukt ar alerģiju, jo ērcīšu kodumi rada kņudošu sajūtu, niezi, bet tie izskatās pēc sīkiem, sārtiem punktiņiem. Tāpēc, ja radusies šķietama alerģija un iemesls nav saprotams, ja līdz šim alerģija nav bijusi vai sārtie plankumi nepāriet, bet – tieši pretēji – rodas arvien vairāk, nekavējoties jānododas pie ārsta.

Lai bērnu no kašķa pasargātu, tāpat kā izvairoties no citiem parazītiem, jāievēro higiēna, taču ar tīrību un dezinfekcijas līdzekļiem nevajag pārspīlēt.

AUGUSTA ERUDĪTS

Cik izstāžu bijušas starptautiskajai mākslinieku grupai *Pazarh?*

Atbildi meklējiet *Kurzemnieka* iepriekšējos numuros!

Atbildi līdz 2. septembra 12.00 sūtit e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv.

Atbilde: zobu tehniķa profesiju Latvijā var apgūt vienīgi Rīgas medicīnas koledžā.

Pareizi atbildējuši: Valdis Dadzis, Daina Gerente, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Ingars Neimanis, Agita Luka.

Konkursu atbalsta gardumnīca Šarlote.

Lasi mūs arī internetā:
www.kurzemnieks.lv